

EKONOMİK RAPOR

2 0 1 6

ANTALYA TİCARET BORSASI

Cumhuriyet Caddesi Borsa İşhanı Kat 2

P.K. 101 07040 Antalya /TÜRKİYE

Tel: 0 242 244 26 70, 241 11 25, 241 28 28

Faks: 0 242 241 11 58

<http://www.antalyaborsa.org.tr> antalyatb@tobb.org.tr

**TÜCCAR, MİLLETİN EMEĞİNİ VE ÜRETİMİNİ KIYMETLENDİRMEK İÇİN
ELİNE VE ZEKÂSINA, EMNİYET EDİLEN VE
BU EMNİYETE LİYÂKAT GÖSTERMESİ GEREKEN ADAMDIR.
MUSTAFA KEMAL ATATÜRK**

ANTALYA TİCARET BORSASI ÇALIŞMA ALANI

Antalya
Ticaret
Borsası
—1920—

Cumhuriyet Caddesi Borsa İşhanı Kat:2 P.K. 101 07040 Antalya / Türkiye
Tel: 0090 (242) 241 28 28 -0090 (242) 244 26 70 • Fax:0090 (242) 241 11 58
www.antalyaborsa.org.tr • antalyatb@tobb.org.tr

Sunuş

Antalya Ticaret Borsası yönetimi olarak 2016 yılı faaliyetlerimiz; geçmiş faaliyet döneminden gelenler, bu yıla ilişkin olanlar ve gelecek faaliyet dönemine hazırlık mahiyetinde olanlardan teşekkür etmiştir.

Ülkemizin dünyaya açılan penceresi olma konumundaki kentimiz, küresel ekonomik koşulların zorlayıcılığından doğrudan etkilenmektedir. önümüzdeki süreçte giderek zorlaşacağına ilişkin emarelerin arttığı küresel ekonomik ilişkiler, hepimiz için zorlayıcı olacaktır. Burada önemli olan edilgen ve sıradan verilmiş bir rolü oynamak yerine stratejilerimizle, projelerimizle, çalışmalarımızla ve tempomuzla aktif, etkin ve belirleyici rolü üstlenebilmek ve direncimizi yükseltebilmektir.

2016 yılı hepimiz için zorlu geçti ve 2017 yılı beklentilerimizi törpülememize neden oldu. Ancak, birlikte hareket etme kültürümüzü yeniden hatırlayarak, ortak hedefler doğrultusunda takım çalışmasıyla ve grup sinerjisi ile sürdürülebilir nitelikte çalışmalar gerçekleştirdiğimiz ölçüde bu zorlukları aşmak mümkün olacaktır.

Borsamızın bu yönetim döneminde hazırlamış olduğu Stratejik İş Planına da uygun olan 2016 Ekonomik Raporu'nun ilgilenenlere fayda sağlaması, birlikte sağlıklı, mutlu ve başarılı yıllar dileğimi sizlerle paylaşmak isterim.

Ali ÇANDIR

Yönetim Kurulu Başkanı

ANTALYA TİCARET BORSASI YÖNETİM KURULU

Başkan : Ali ÇANDIR

Başkan Yardımcısı : Halil BÜLBÜL

Sayman Üye : Süleyman ERSAN

Üye : Hüseyin SİMAV

Üye : Cüneyt DOĞAN

ANTALYA TİCARET BORSASI MECLİSİ

Başkan : Hüseyin Cahit KAYAN
Başkan Yardımcısı : Veli KARASU
Başkan Yardımcısı : İbrahim KÖSEOĞLU
Katip Üye : Adnan İNGEÇ

Üye : Ali ÇANDIR
Üye : Halil BÜLBÜL
Üye : Süleyman ERSAN
Üye : Hüseyin SİMAV
Üye : Cüneyt DOĞAN
Üye : Yusuf KARASU
Üye : Recep ÖZKUL
Üye : Ragıp GÖK
Üye : Ata SÖNMEZ
Üye : Osman YARDIMCI
Üye : İbrahim YILMAZ
Üye : H.Ergin CİVAN
Üye : Tuncay ÖZDEN
Üye : Necmi ALPAGOT
Üye : Mustafa ÇETİN

ANTALYA TİCARET BORSASI MESLEK KOMİTELERİ

1. MESLEK KOMİTESİ

Başkan	Mehmet ÖZMEN
Başkan Vekili	Ali GÖK
Üye	Yusuf KARASU
Üye	İbrahim KÖSEOĞLU
Üye	Hüseyin Cahit KAYAN
Üye	Yusuf SARICALAR
Üye	Ahmet YILMAZ

2. MESLEK KOMİTESİ

Başkan	Muzafer AYDOĞAN
Başkan Vekili	Ali YILDIRIM
Üye	Süleyman ERSAN
Üye	Veli KARASU
Üye	Ramazan ÇETİN

3. MESLEK KOMİTESİ

Başkan	Fatih EKİNCİ
Başkan Vekili	Mustafa ÇETİN
Üye	Recep ÖZKUL
Üye	Fevzi ATŞAN
Üye	Cüneyt DOĞAN
Üye	Mehmet Ali CAN
Üye	Sedat EKİCİ

4. MESLEK KOMİTESİ

Başkan	Cengiz TULUBEN
Başkan Vekili	Erdoğan GÖK
Üye	Halil BÜLBÜL
Üye	Hüseyin SİMAV
Üye	Ragıp GÖK
Üye	Yaşar KOCAOĞLU
Üye	İrfan AKBAŞ

5. MESLEK KOMİTESİ

Başkan	Süleyman KAÇAROĞLU
Başkan Vekili	Şadi BAYRAM
Üye	Ata SÖNMEZ
Üye	Adnan İNGEÇ
Üye	Osman YARDIMCI
Üye	İlhan AYHAN
Üye	İbrahim UYSAL

6. MESLEK KOMİTESİ

Başkan	Ertan ALTUNDAĞ
Başkan Vekili	Ömer OSMAN
Üye	Ali ÇANDIR
Üye	İbrahim YILMAZ
Üye	Tuncay ÖZDEN
Üye	Mehmet BULGAN
Üye	Mehmet KURBAN

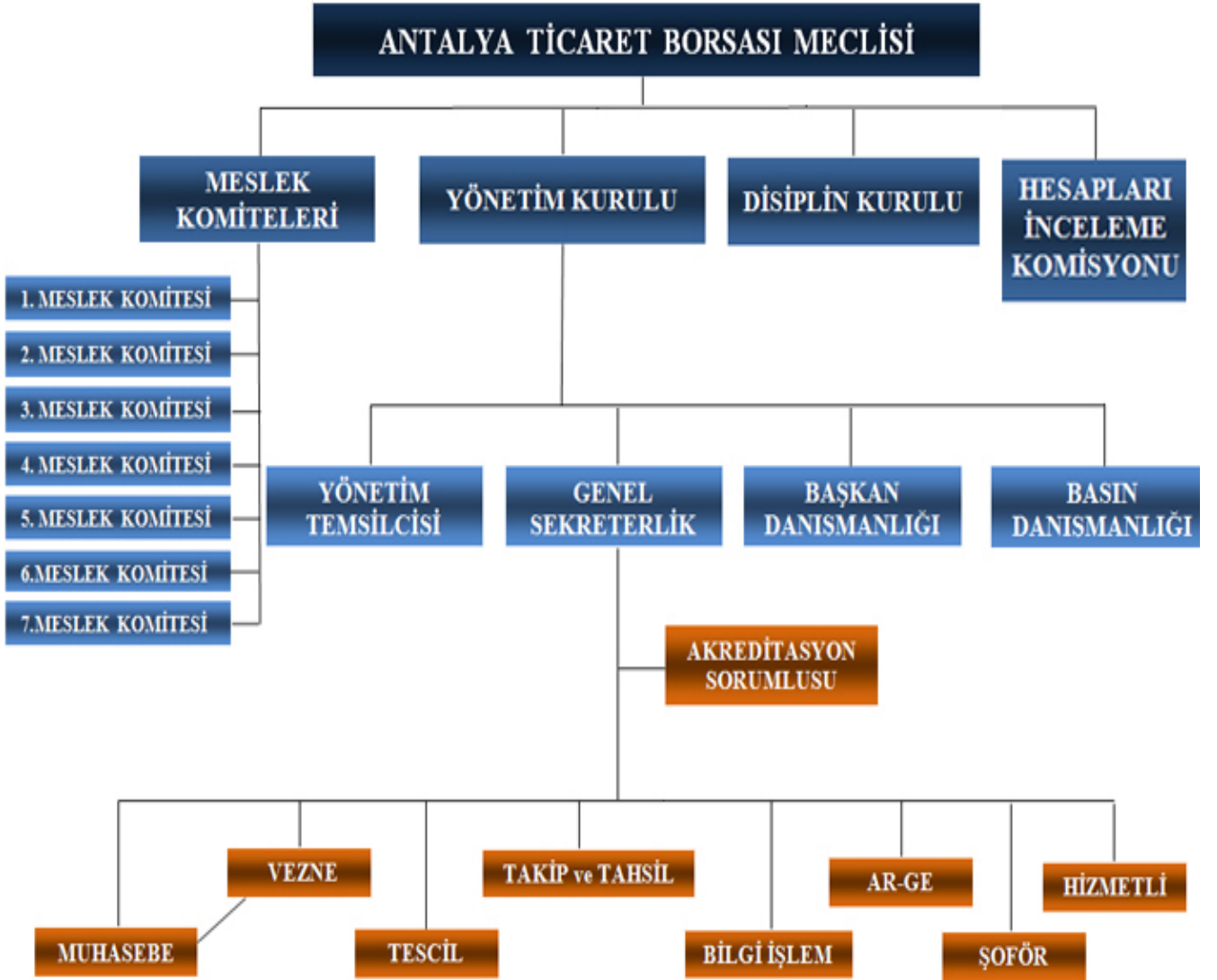
7. MESLEK KOMİTESİ

Başkan	Arif İZMİR
Başkan Vekili	Şaban ACAR
Üye	Necmi ALPAGOT
Üye	Hakkı Ergin CİVAN
Üye	Mehmet ÖZKAN

DİSİPLİN KURULU

Başkan	Lütfü GÖBÜŞ
Üye	Burak GÖNEN
Üye	Hasan Tuğrul GENÇER
Üye	Erhan BÜYÜKKASAP
Üye	İbrahim LONGA
Üye	Rasim BÜLBÜL

ATB ORGANİZASYON ŞEMASI

İÇİNDEKİLER

Sunuş _____	4
Giriş _____	10
1. Küresel Ekonomide Görünüm ve Eğilimler _____	12
2. Türkiye Ekonomisinde Görünüm ve Eğilimler _____	21
3. Antalya Ekonomisi, Tarımsal Üretimi ve Ticareti _____	37
4. Antalya Ticaret Borsası _____	52
4.1. Kuruluş ve Tarihçe _____	52
4.2. Temsil, İmza Yetkisi ve Ehliyet _____	53
4.3. Borsa Komiseri _____	53
4.4. Gelir Kaynakları _____	53
4.5. Yayın Faaliyetleri _____	54
4.6. Borsa Tescilleri _____	54
4.7. Ticaret Borsaları Kotasyonuna Dahil Maddeler _____	55
(Ana Grup İtibariyle)	
4.8. Borsanın İşlem Hacmi _____	57
4.9. Yönetmelik Proje ve Ar-Ge Faaliyetleri _____	58
4.10. Sosyal ve Kültürel Etkinlikler _____	59
5. 2017 Yılı Hedefleri ve Planları _____	59
Sonuç ve Değerlendirme _____	60

	ANTALYA TİCARET BORSASI 2016 YILI EKONOMİK RAPORU		06/10/2018
			Ver:1.0 10 / 60

Giriş

2016 Yılı, ülkemiz ve özellikle kentimiz ekonomisi açısından zorlu bir başlangıç yaptı ve yılın ilk yarısı ciddi risklerin gerçekleştiği bir dönem oldu. 2015 yılı Kasım ayında beklenmedik şekilde ortaya çıkan Rusya krizi, özellikle kentimiz ekonomisini derinden etkilemiştir. Başta turizm ve yaş meyve sebze ihracatı olmak üzere kentin tüm ekonomik hayatını ciddi olumsuz etkileyen bir özelliğe sahip olmuştur.

Rusya krizinin kentimize olan etkilerini azaltabilmek ve direnme gücümüzü artırabilmek için borsamız tüm paydaşlarıyla bir dizi toplantı yapmış ve Antalya yaklaşımı adıyla öneriler paketi hazırlayarak karar vericilerle paylaşmıştır. İlerleyen zaman içerisinde 6 başlık altında topladığımız bu taleplerimizden 4'ü tüm Türkiye'ye şamil olarak uygulamaya konmuştur. Böylece 2016 yılı bizim açımızdan biraz daha dirençli olmamızda bizlere güç veren bir yıl olmuştur.

Bir taraftan etkileri henüz ortadan kalkmayan küresel finans ve ekonomik kriz, diğer taraftan ülkemizin ve kentimizin içinde bulunduğu ekonomik zorluklar, kentimiz ve sektörümüz için nispi olarak daraltıcı etkiler yapmaya ve zayıflıkları artırmaya devam etmiştir.

Tüm bu zorluklara karşın yaş meyve sebze sektörümüz başta olmak üzere kentin ve ülkenin iş insanları yeni dış pazarlara erişim ve ihracatta yeni hamleler yapma gayreti içerisinde bir yıl geçirmişlerdir.

Reel ekonomik yapıya derin olumsuz etkiler yapan, dünya ticaret hacmini ve emtia piyasalarını ciddi bir biçimde daraltan küresel kriz, OECD raporlarına da yansımış durumdadır. Örneğin 1999-2008 döneminde örgüt üyelerinin yıllık ortalama reel büyümesi % 2.5 düzeyinde iken 2009 yılında % -3.8 daralma olarak gerçekleşmiştir. Türkiye ekonomisi ise 2009 yılında % - 4.8 ile tarihinin en kötü ikinci daralmasını yaşamıştır. Bu daralma, OECD ortalamasından çok daha kötü bir daralmadır.

Ülkemizde ise 2015 yılında kaydedilen % 6.1'lik ekonomik büyüme, 2016 yılında % 3.2 olarak gerçekleşmiştir. Bu büyüme 2015 yılındaki büyümeye göre önemli bir zayıflama göstermiş ve dünya ortalaması civarında kalmıştır.

Kriz ortamından çıkma çabaları, bu çabaların tarımsal ve ticari hayata sayısal yansımaları; Raporun temel konusunu oluşturmaktadır.

	ANTALYA TİCARET BORSASI 2016 YILI EKONOMİK RAPORU		06/10/2018
			Ver:1.0 11 / 60

İlk bölümde, yukarıda sözü edilen yaklaşımla bir tümden gelim uygulaması ve değerlendirmesi yapılmaya çalışılmıştır. Bu bölümde IMF,OECD, WTO ve WB gibi uluslararası, TÜİK, DPT, DTM ve HM gibi ulusal kurumların verilerinden ve araştırma raporlarından yararlanılmıştır.

İkinci bölüm Türk ekonomisindeki 2016 yılı görünümü ve eğilimleri kapsamaktadır. Bu kapsamdaki ikincil veriler ve araştırmalar temel alınmıştır.

Üçüncü bölümde, tarımsal yapı ve ticaretteki veriler ve araştırmalar değerlendirilmiştir.

Dördüncü bölümde ise Antalya'nın tarımsal yapısı ve ticareti; uluslararası, ulusal ve bölgesel karşılaştırmalarla değerlendirilmiştir.

Beşinci bölümde, Antalya Ticaret Borsası'nın kurumsal ve operasyonel faaliyetlerinin 2016 yılı görünümü değerlendirilmiştir.

Raporun son bölümü olan altıncı bölümde ise 2017 yılı hedeflerine ayrılmıştır.

1. Küresel Ekonomide Görünüm ve Eğilimler:

Küresel ekonomide 2014 yılından itibaren hızlı bir şekilde 2001 yılına benzer bir eğilim söz konusu olmaya başlamıştır. Öyle ki; dünya, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ortalama büyüme hızları tıpkı 2001 yılında olduğu gibi birbirine yaklaştırmaya başlamıştır. IMF, OECD ve Dünya Bankası gibi kurumlar 2015 yılından itibaren de bu yaklaşmanın devam edeceğini öngörmektedir.

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki büyüme farkı bu dönemde 4 katı bulmuşken, büyüme oranlarının gittikçe birbirine yaklaşan bir eğilim göstermeye başlaması, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki uçurumun korunacağı ve hatta gittikçe açılacağı bir döneme doğru gitmekte olduğumuzun göstergesidir.

Tablo 1.1 de, dünya ekonomik büyümesi ile ilgili zaman serisi halinde karşılaştırmalı göstergeler verilmektedir.

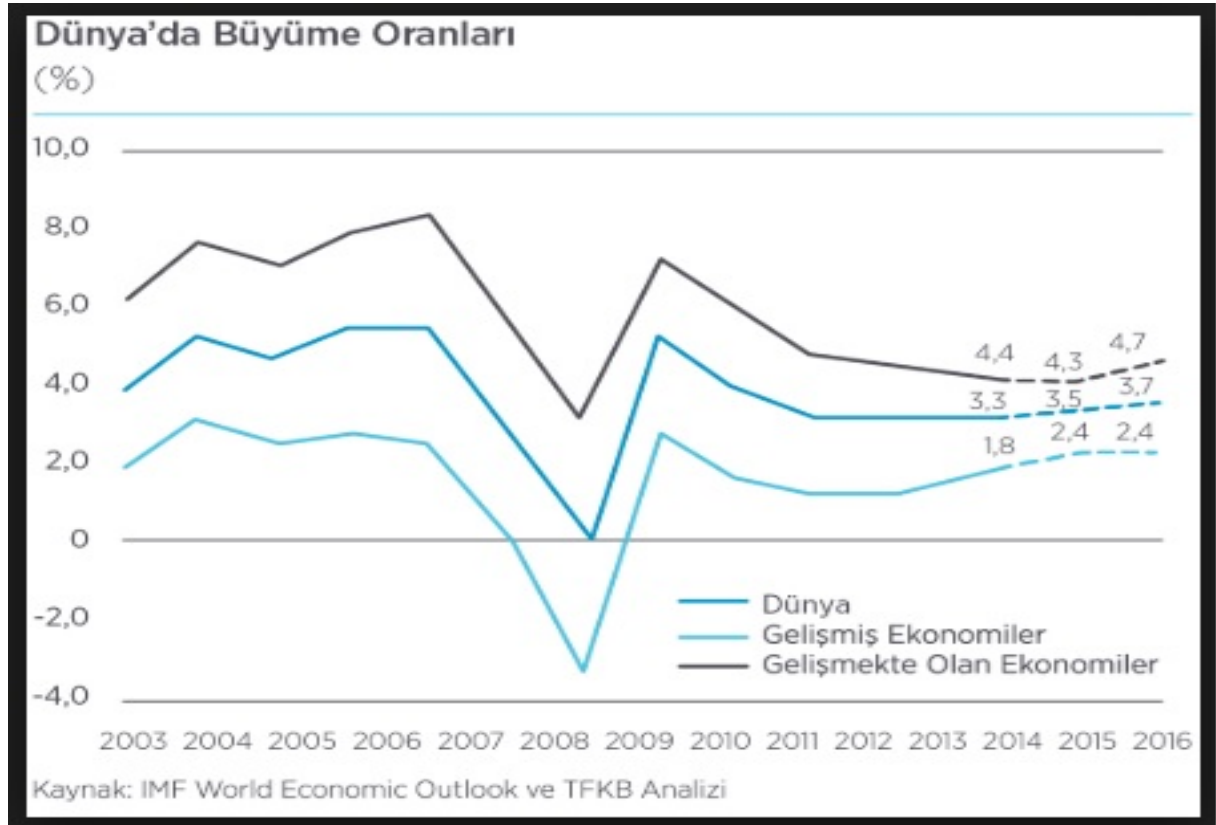
Tablo- 1.1. Dünya Ekonomisi Karşılaştırmalı Göstergeler.

GÖSTERGE	2011	2012	2013	2014	2015	2016
BÜYÜME HIZI (%)						
Dünya	3,9	3,2	2,9	3,4	3,2	3,1
Gelişmiş ülkeler	1,7	1,5	1,2	1,9	2,1	1,6
ABD	1,8	2,8	1,6	2,4	2,6	1,6
Japonya	-0,6	2,0	2,0	0,0	0,5	0,5
Avrupa bölgesi	1,5	-0,6	-0,4	1,1	2,0	1,7
Almanya	3,4	0,9	0,5	1,6	1,5	1,7
Fransa	2,0	0,0	0,2	0,6	1,3	1,3
İtalya	0,4	-2,4	-1,8	-0,3	0,8	0,8
İngiltere	1,1	0,2	1,4	3,1	2,2	1,8
İspanya	0,1	-1,6	-1,3	1,4	3,2	3,1
Gelişmekte olan ülkeler	6,2	4,9	4,5	4,6	4,0	4,2
Çin	9,3	7,7	7,6	7,3	6,9	6,6
Rusya federasyonu	4,3	3,4	1,5	0,7	-3,7	-0,8
Arjantin	8,9	1,9	3,5	-2,5	2,5	-1,8
Brezilya	2,7	0,9	2,5	0,1	-3,8	-3,3
Hindistan	6,3	3,2	3,8	7,2	7,6	7,6
Türkiye	8,5	2,2	3,8	3,0	4,0	3,3
Küresel Hasıla (Trilyon Dolar)	70,8	72,2	73,5	78,0	73,6	75,2
Dünya Ticaret Hacmi(%)	6,1	2,7	2,9	3,9	2,6	2,3
İthalat						
Gelişmiş ülkeler	4,7	1,0	1,5	3,8	4,2	2,4
Gelişmekte olan ülkeler	8,8	5,5	5,0	4,5	-0,6	2,3
İhracat						
Gelişmiş ülkeler	5,7	2,0	2,7	3,8	3,6	1,8
Gelişmekte olan ülkeler	6,8	4,2	3,5	3,5	1,3	2,9
Petrol Dışı Mal fiyatlarının Değişimi (%)	17,8	-9,9	-1,5	-4,0	-17,5	-2,7
Petrol fiyatlarında değişim (%)	31,6	1,0	-0,5	-7,5	-47,2	-15,4

Kaynak: IMF, World Economic Outlook October, 2018

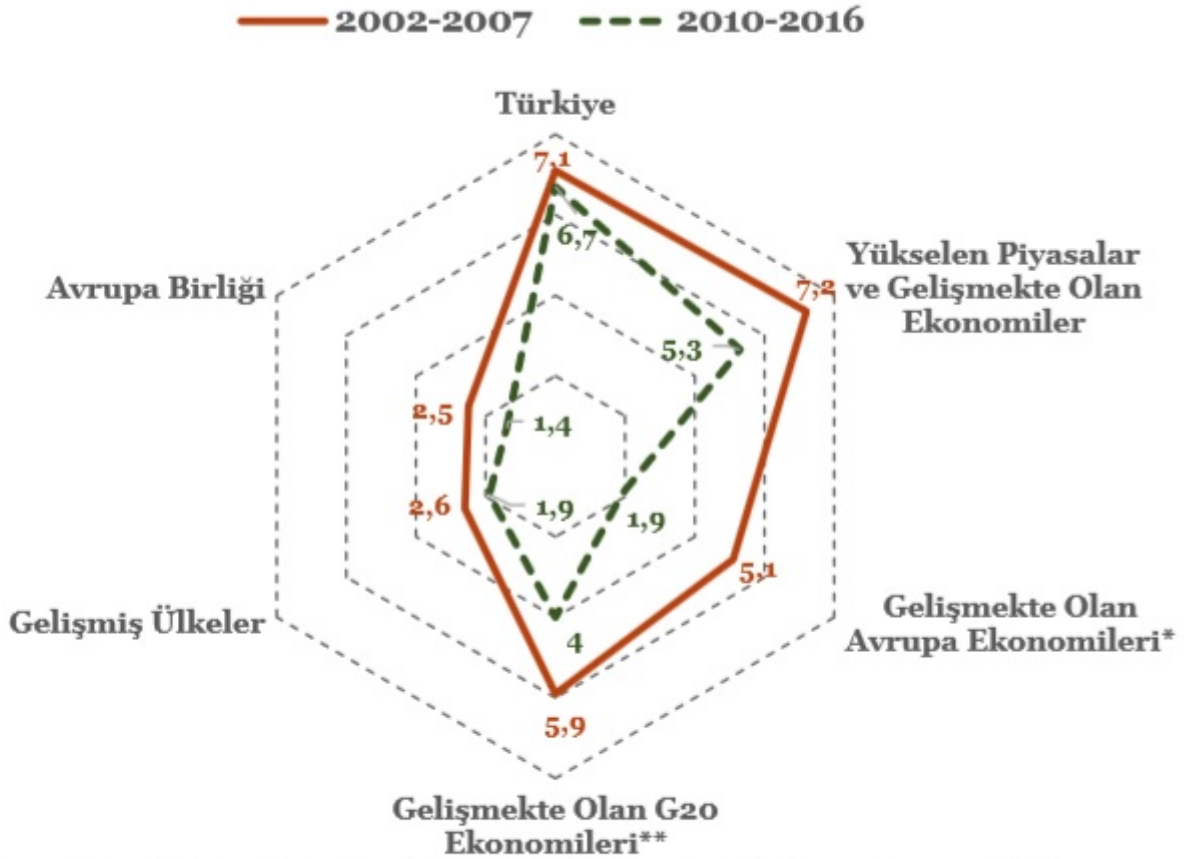
Şekil 1.1. deki eğilimde göstermektedir ki, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomilerindeki mukayeseli durum, gelişmekte olan ülkeler için lehte bulunmamaktadır. Özellikle 2009 yılından itibaren kaybedilen büyüme hızı, gelişmekte olan ülkelerde daha yüksek gerçekleşmiştir.

Şekil-1.1. Dünya Ekonomisindeki Büyüme Eğilimi (%)

Dünya ekonomilerindeki bu gruplandırılmış ortalama büyüme hızları doğrudan etkileyen önemli bir gösterge, dünya ticareti ile ilgilidir. Özellikle ticaretin hacmindeki ve değerindeki nispi ilişkilerin büyüklükleri reel ekonomilerin büyüme hızlarına rehberlik eder. Zira hacim, miktar cinsinden büyüklükleri gösterirken değer ise ticaretin parasal değerindeki büyüklükleri gösterir.

Şekil-1.2. Büyüme Performansındaki eğilimler.

* Arnavutluk, Bosna, Bulgaristan, Hırvatistan, Macaristan, Kosova, Makedonya, Karadağ, Polonya, Romanya, Sırbistan

** Arjantin, Brezilya, Çin, Hindistan, Endonezya, Meksika, Rusya, Suudi Arabistan, G. Afrika

Kaynak: IMF, Küresel Ekonomik Görünüm (Nisan, 2017)

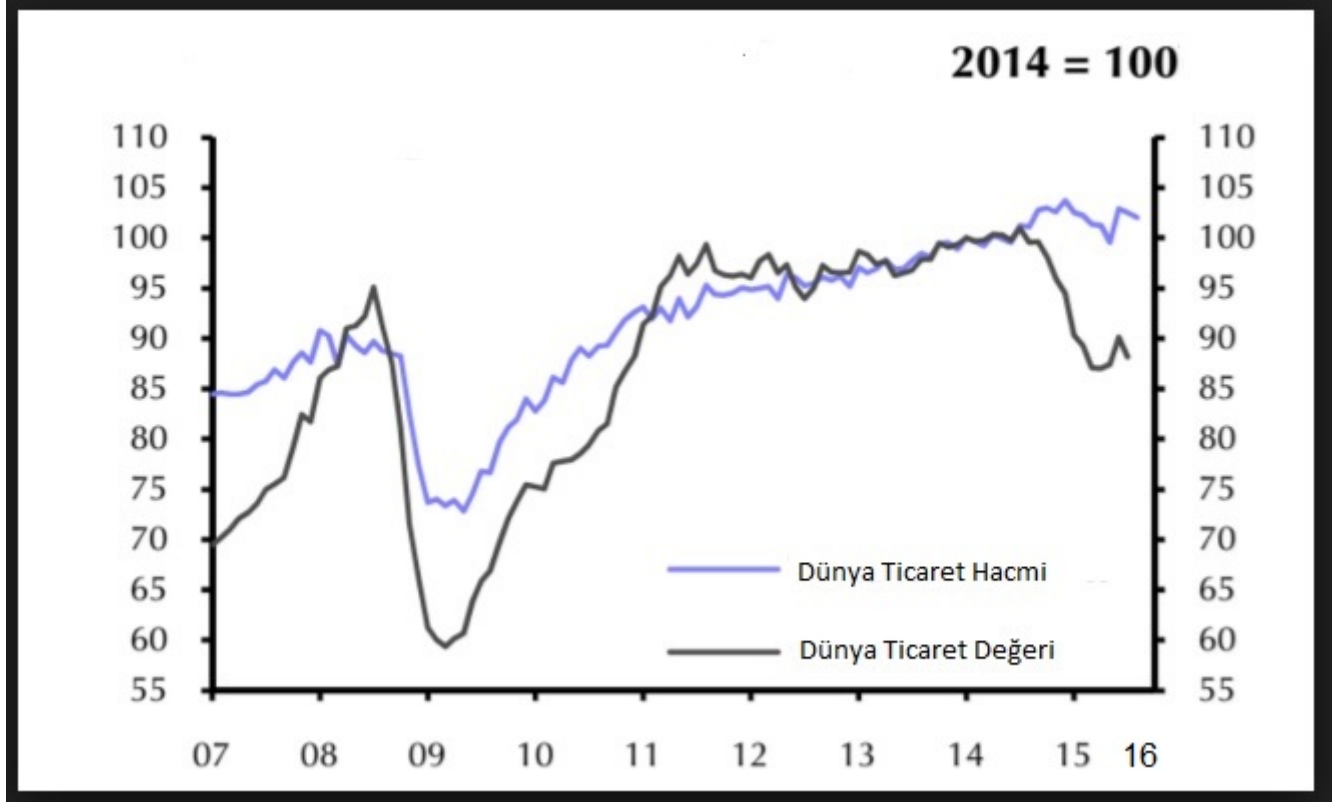
Şekil 1.2. de açıkça görülmektedir ki, 2002 – 2007 dönemi; gerek gelişmekte olan ülkeler için gerek gelişmiş ülkeler için 2010 – 2016 dönemine göre büyüme performansında çok daha iyi geçmiştir. Oransal olarak ifade etmek gerekirse ilk döneme göre ikinci dönemde %35'in üzerinde bir büyüme hızı kaybı yaşanmıştır.

Bu iki dönemi karşılaştırdığımızda en büyük kayıp, gelişmekte olan Avrupa ülkelerinde yaşanmıştır. Gelişmiş ülkeler ise nispi olarak daha düşük bir kayıpla ikinci dönemi yaşamıştır.

Türkiye ekonomisi açısından karşılaştırmalı bir değerlendirme yapıldığında aslında bu eğilimin aksine bir durum ortaya çıkmaktadır. İlk dönemde, içinde bulunduğu gelişmekte olan ülkeler grubunun ortalama büyümesinden daha düşük bir büyüme yaşarken ikinci dönemde ise grubunun ortalama büyümesinin üzerinde bir büyüme gerçekleştirmiştir.

Şekil 1.3. de ticaretin miktar ve ciro ilişkisindeki eğilimleri göstermektedir.

Şekil-1.3. Dünya Ticaret Hacmi ve Değeri Eğilimleri (2014 = 100)

Burada dikkat çeken üç yıl bulunmaktadır. 2007, 2009 ve 2015 yılları dünya ticaretinde miktar ve ciro ilişkisinin, ciro aleyhine ciddi bozulma gösterdiği yıllardır. Yani daha fazla mal, daha ucuza satılmıştır.

2007 yılında 70 düzeyinde olan değer endeksi ve 85 düzeyinde olan hacim endeksi, 2014 yılında 100 ve 2015 yılında değer endeksi 87, hacim endeksi ise 103 olmuştur. Hacim ve değer endekslerinin oranları 2007 yılında 1.20, 2009 yılında 1.25 ve 2015 yılında ise 1.18 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu oranlar dünya ticaretindeki ucuzlamayı da göstermektedir. 2015 yılında 2007 yılına göre değer endeksi %24.2 ve hacim endeksi ise %21.1 artış göstermiştir.

2016 yılında dünya ticaret hacmi ile ticaret değeri arasındaki açıklık artmaya devam etmiştir. Öyle ki, 2015 yılında %2.8 olan dünya ticaret hacmi büyümesi, 2016 yılında %2.3'e gerilerken ticaret değerindeki gerileme daha fazla olmuştur. Nitekim bu yıl dünya ortalama büyüme hızı da geçen yıla göre hız kaybetmiştir.

Tablo 1.2 de dünya ticaret hacminin ihracat ve ithalat cinsinden yıllık büyümeleri verilmektedir.

Tablo-1.2. Dünya Ticaret Hacmi Eğilimi (%)

Ülke Grupları/Ülkeler	2015	2016	2017
Dünya Ticaret Hacmi	2,8	2,3	4,9
Dünya İhracat Hacmi	2,9	2,2	5,0
Gelişmiş Ülkeler	3,8	2,0	4,2
ABD ⁽¹⁾	0,4	-0,3	3,4
Euro Bölgesi	6,2	3,1	5,0
Almanya	5,2	2,6	4,7
Fransa	4,3	1,8	3,3
İtalya ⁽¹⁾	4,4	2,4	5,4
İspanya ⁽¹⁾	4,2	4,8	5,0
Yunanistan	3,1	-1,8	6,8
Japonya	2,9	1,3	6,8
Kanada ⁽¹⁾	3,5	1,0	1,0
İngiltere	5,0	2,3	5,7
G7 Ülkeleri	3,2	1,3	4,3
Gelişmekte Olan Ülkeler	1,5	2,6	6,4
Rusya	-0,5	1,5	9,1
Türkiye	1,6	-2,1	11,6
Gelişmekte Olan Asya Ekonomileri	-1,1	2,5	8,8
Çin	-2,2	1,1	9,2
Hindistan	-5,3	6,5	7,2
ASEAN-5 ⁽²⁾	3,2	4,0	9,1
Latin Amerika ve Karayipler	4,2	2,8	3,7
Brezilya	8,1	3,7	10,9
Meksika ⁽¹⁾	8,4	3,5	3,2
Orta Doğu ve Kuzey Afrika	6,1	3,9	-0,6
Dünya İthalat Hacmi	2,6	2,3	4,8
Gelişmiş Ülkeler	4,6	2,7	4,0
ABD ⁽¹⁾	5,0	1,3	4,0
Euro Bölgesi	6,5	4,5	4,2
Almanya	5,6	3,9	5,1
Fransa	5,7	4,2	4,1
İtalya ⁽¹⁾	6,8	3,5	5,3
İspanya ⁽¹⁾	5,9	2,7	4,7
Yunanistan	0,4	0,3	7,5
Japonya	0,8	-1,9	3,6
Kanada ⁽¹⁾	0,7	-10,0	3,6
İngiltere	5,1	4,8	3,2
G7 Ülkeleri	4,5	2,1	4,1
Gelişmekte Olan Ülkeler	-0,9	1,8	6,4
Rusya	-25,1	-4,3	20,3
Türkiye	1,2	4,7	8,7
Gelişmekte Olan Asya Ekonomileri	0,6	4,9	8,1
Çin	-0,5	4,7	6,9
Hindistan	0,4	4,1	10,6
ASEAN-5 ⁽²⁾	2,4	5,2	9,4
Latin Amerika ve Karayipler	-1,9	-2,5	4,6
Brezilya	-13,5	-8,2	3,8
Meksika ⁽¹⁾	5,9	2,9	6,0
Orta Doğu ve Kuzey Afrika	0,4	-0,9	-0,2

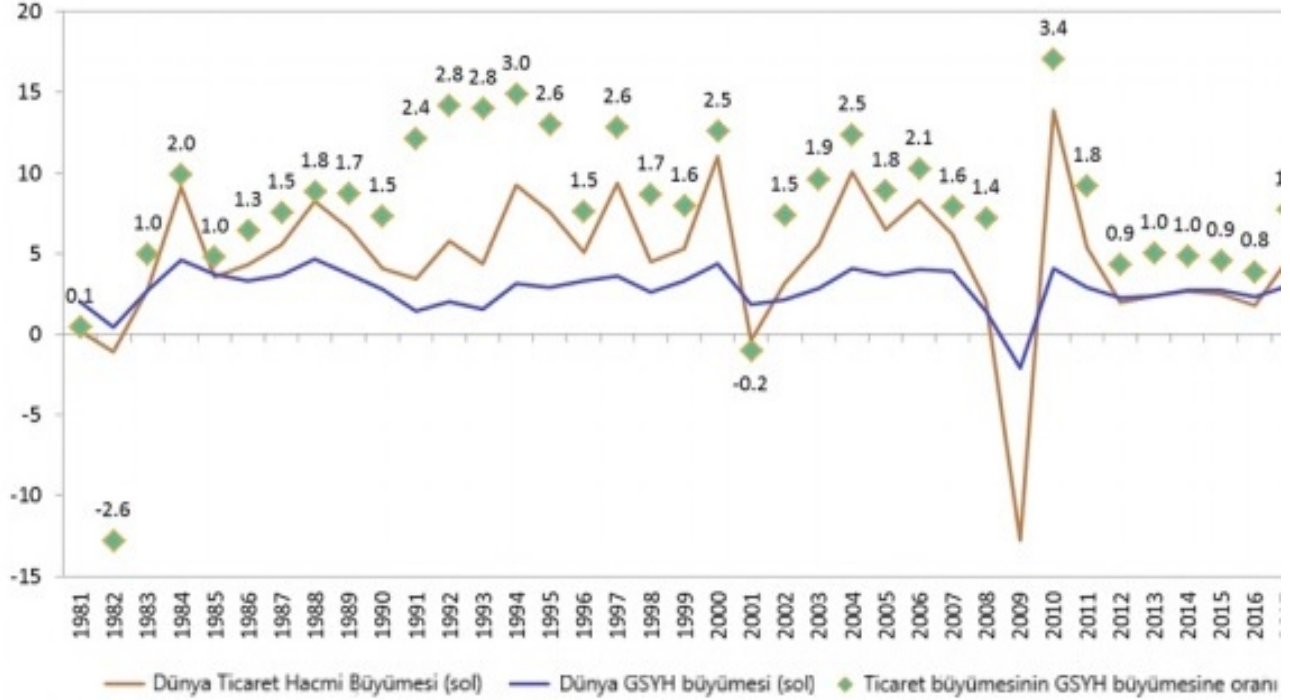
Kaynak: IMF, World Economic Outlook, April 2018.

[1]: 2017 yılı verileri tahmindir.

[2]: Endonezya, Malezya, Filipinler, Tayland ve Vietnam.

Dünya ticaret hacmi büyümesi hız kaybederken ihracattaki büyüme hızı kaybı, ithalattan daha fazla olarak gerçekleşmiştir. Bu eğilim detaylar bakımından farklılar göstermektedir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerdeki eğilim, dünya ortalamasının tersine hareket etmektedir. Örneğin 2016 yılında Türkiye, gelişmekte olan ülkeler arasında ihracat büyümesi azalırken ithalat büyümesi %4.7 gibi ciddi bir artış göstermiştir.

Şekil-1.4. Dünya Ticaret ve GSYH büyümeleri ve Oransal İlişkisi

Kaynak: *WTO and UNCTAD*

Ekonomik büyüme ve ticaret ilişkisinin ciddi dalgalandırmalar gösterdiği 2009 – 2011 dönemi, 2012 yılından itibaren sıradışı bir durağanlığa girmiştir. Buna karşılık büyüme benzer bir eğilimi gösterememiştir. Buna rağmen 16 yılda ortalama %3'ün üzerinde bir büyüme başarılmıştır.

Dünya GSYH büyümesi ve ticaret büyümesi arasında daha uzun dönemli bir analiz yapıldığında son 16 yıllık ilişki daha çarpıcı olarak göze çarpmaktadır.

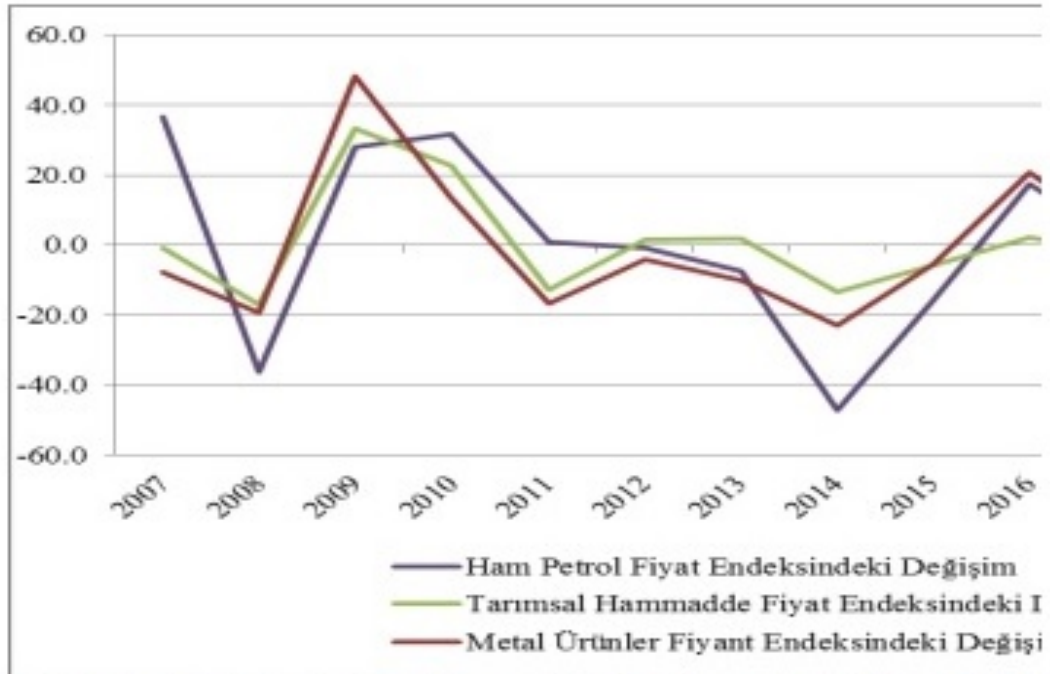
1980'li, 1990'lı, 2000'li ve 2010'lu yılları kapsayan toplam 35 yıllık zaman serisi ile dünya ticaret hacmi büyümesi, dünya GSYH büyümesi ve ticaret büyümesi / GSYH büyümesi oranı birlikte değerlendirildiğinde GSYH büyümesinin, ticaretteki hareketliliğe olan duyarlılığı gözle takip edilebilmektedir.

Şekil 1.4.'de bu üçlü ilişki birlikte verilmektedir. Kırmızı çizgi ticareti, mavi çizgi GSYH'yı ve ikisi arasındaki oranı gösteren yeşil dörtgen göstermektedir. Oran 1 olduğunda, ticaret ve GSYH büyümeleri bir birine eşit demektir. Oranın 1'den büyük olması ticaretin, GSYH'dan daha yüksek büyüdüğünü, 1'den küçük olması ise GSYH'nın ticarettten yüksek büyüdüğünü göstermektedir.

35 yıllık geçmişin en fazla dikkat çeken özellikleri;

1. Son dört yıldaki ticaret ve GSYH büyüme ilişkisi benzersiz konumdadır. Çünkü bu 35 yılın hiçbir döneminde 0.9 ve 1.0 aralığında durağanlaşmamıştır.
2. 2009 yılındaki ticaret daralması düzeyi benzersiz durumdadır.
3. 1981 ve 2001 yıllarında dünya ticareti bir yıl öncesine göre daralmıştır.
4. 2010 yılındaki ticaret büyümesi, GSYH büyümesinin 3.4 katı olmuş ve bu oran rekor nitelikli olmuştur. Yani ticaret büyümesi rekor kırarken GSYH büyümesi buna duyarsız kalmıştır.
5. Son dört yıl hariç ortalama oran, 1.8 düzeyinde gerçekleşmişken son dört yılda bu ortalamanın yarısı gerçekleşmiştir.
6. Genel olarak ticaret büyümesi, GSYH hasıla büyümesinin yaklaşık iki katı üstünde bir ortalamaya sahip olmuştur. Fakat son dört yılda bu ilişki yaklaşık bire bir konumunda gerçekleşmiştir.

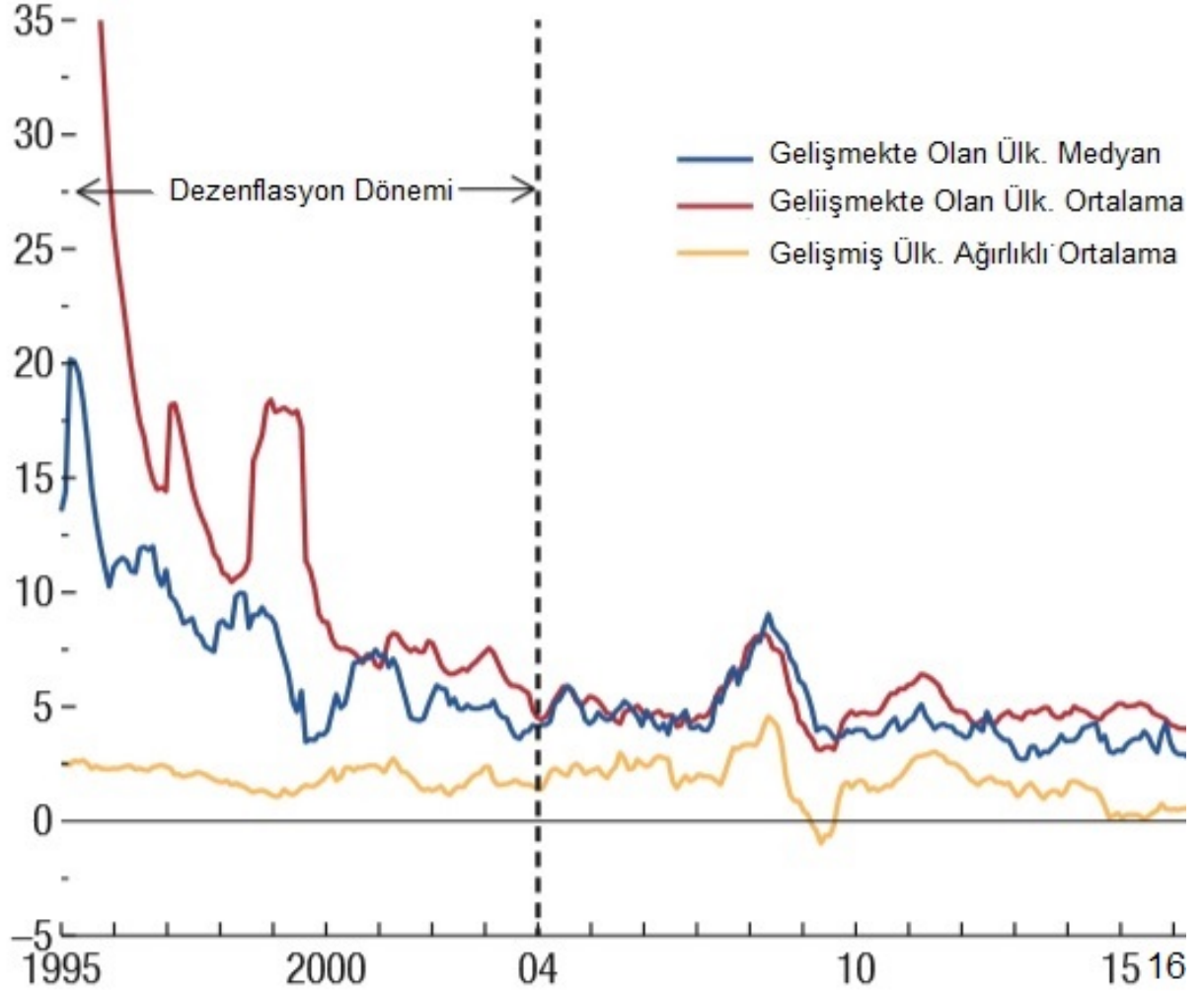
Şekil-1.5. Küresel Emtia Fiyatlarındaki Eğilim.

Kaynak: IMF, Ocak 2018'de güncellenen World Economic Outlook Data alınmıştır. (P) IMF Tahminlerini göstermektedir.

Şekil 1.5, küresel düzeydeki petrol, tarım ve metal ürünleri endeksindeki eğilimler verilmektedir. Petrol ve metal ürünlerinin fiyatlarında 2008 yılından daha aşağıda bir düzey söz konusudur.

Şekil-1.6. Küresel Enflasyon Eğilimi

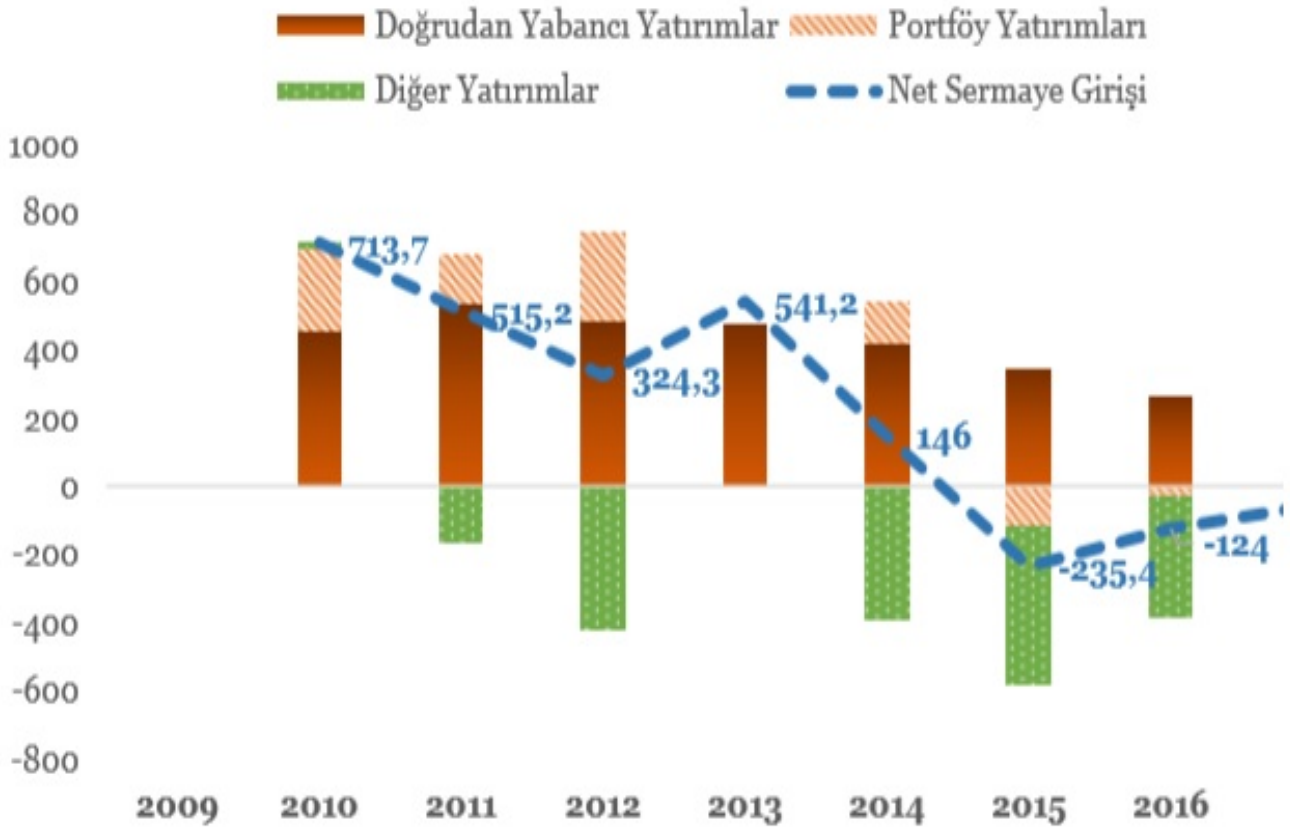
Büyüme, gelir, ticaret, borçlanma ve kazanç dinamiklerinin yarattığı enflasyonun (tüketici enflasyonu), dünyadaki bölgesel ve Türkiye’deki eğilimlerinde dikkat çeken en önemli durum, 2004 yılından itibaren gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler enflasyonda toplu bir düşüş içinde olmasıdır. Fakat özellikle 2013 yılından sonra sadece Latin Amerika ve Türkiye’de istikrarlı bir yükselişin hakim olması dikkat çekicidir. Her ne kadar bizdeki enflasyonun artış hızının Latin Amerika’dan düşük kalması söz konusu olsa da hala dünya ortalamasının 3 katına yakın seyretmektedir. Gelişmekte olan ülkeler ortalamasının ise %60 üzerinde bulunmaktadır.

Gelişmiş ülkeler ise istikrarlı bir eğilim ile dezenflasyonist bir baskının altında bulunmaktadırlar. Tüm negatif faiz politikalarına rağmen enflasyonlarını istenen %2 düzeyine çekememektedirler. Bunun en önemli nedenlerinden biri kuşkusuz var olan arz fazlalığıdır.

Ülkemiz açısından genel bir değerlendirme ile enflasyon hala tek haneli düzeydedir ve eğilim aşağıya doğru değil, çift haneye doğrudur.

Küresel sermaye hareketliliği son yedi yılda ciddi istikrarlı ve ciddi bir daralma göstermiştir. 2010 yılında toplam 715 milyar USD ye yaklaşan doğrudan yabancı sermaye yatırımları, portföy yatırımları, diğer yatırımlar ve net sermaye girişleri 2016 yılında 124 milyar USD çıkışa yönelmiştir.

Şekil-1.7. Küresel Sermaye Hareketleri Eğilimi (milyar USD)

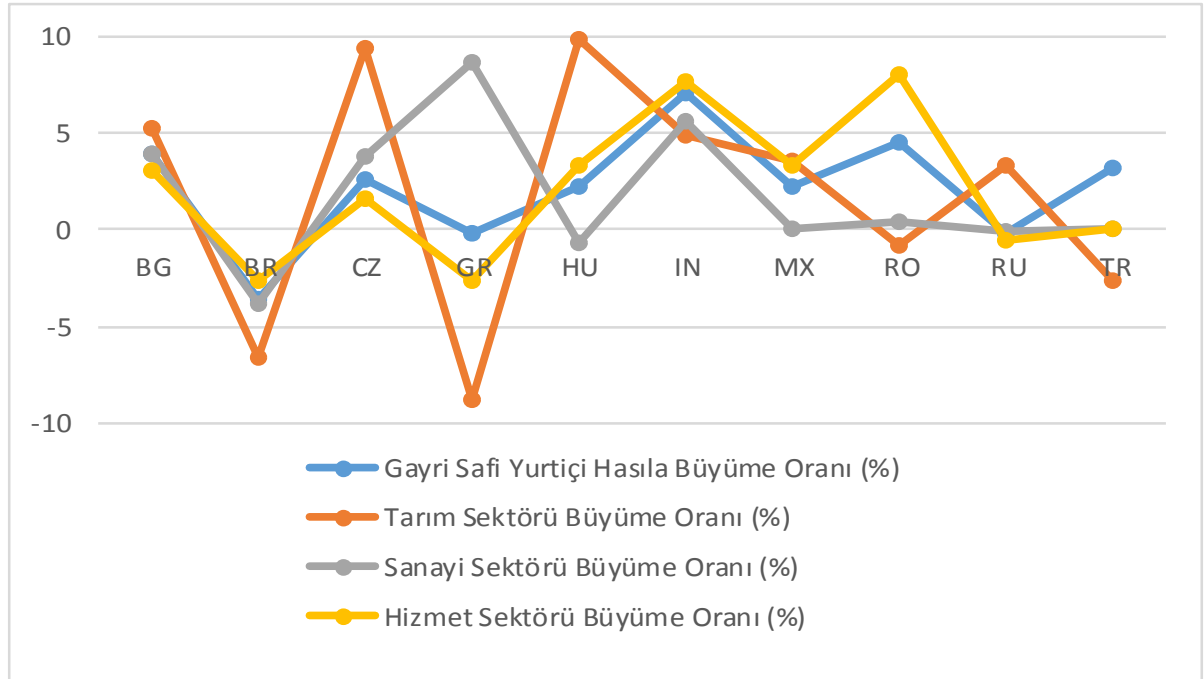
Kaynak: IMF, Küresel Ekonomik Görünüm (Nisan 2017)

2016 yılında pozitif düzeyde olan sermaye sadece doğrudan yabancı yatırımlar kalemi olmuştur. Diğer yatırımlar ve portföy yatırımları ise daralmıştır.

2. Türkiye Ekonomisinde Görünüm ve Eğilimler:

Türkiye ekonomisi 2016 yılını %3.2'lik bir büyüme ile tamamlamıştır. Bu büyüme performansının benzer ülkelerle karşılaştırıldığındaki yeri Şekil 2.1. de verilmektedir. Buna göre Hindistan (IN) ve Romanya (RO)'dan sonraki en iyi performansa sahip olduğumuz 2016 yılında, diğer ülkelerden özellikle Macaristan ve Çek Cumhuriyeti bize yakın büyümeler gerçekleştirmiştir.

Şekil-2.1. Seçilmiş Ülkeler için 2016 Yılı büyümeleri (%)

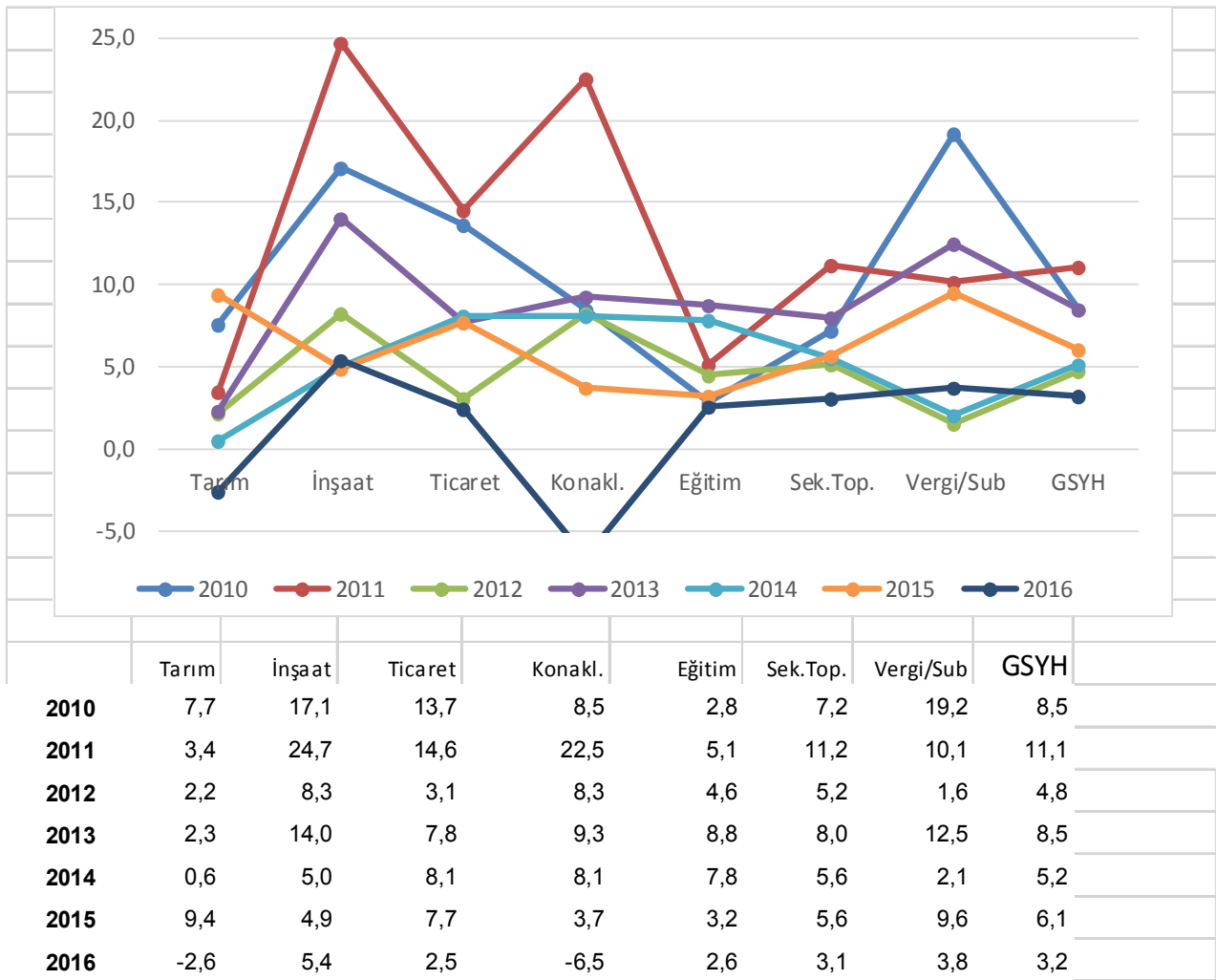

Gelişmekte olan ülkeler grubunda bulunan bu ülkelerin temel sektörler itibariyle performansında sıra dışı durum tarımda yaşanmıştır. Türkiye, 2016 yılında tarım sektörü büyümesinde diğer ülkelere açık ara iyi bir performans göstermiştir. Sanayi ve hizmet sektörlerinde ise genel olarak GSYH performansına benzer bir düzeyde büyümeler gerçekleştirmiştir.

Birbirleriyle benzer grupta olan 10 ülkenin GSYH, tarım, sanayi ve hizmet sektörlerindeki büyümelerinin birlikte karşılaştırılmasına olanak veren Şekil 2.1. in toplu değerlendirmesinde dikkat çeken bir diğer unsur da tarım sektöründeki büyüme oynaklığında görülen yüksekliktir. Bu 10 ülkenin tarım sektörleri 2015 yılında yüksek bir oynaklıkla büyüme performansına sahip olmuştur.

Küresel ekonomide 2016 yılı ve geçmişten gelen eğilimleri genel olarak yukarıdaki gibi gerçekleşmişken Türkiye ekonomisi bu dönemde, 2015 yılı sonunda patlak veren Rusya krizinin etkisiyle son yedi yılın en kötü büyüme performansını göstermiş ve yılı % 3.2'lik bir büyüme ile tamamlamıştır. Şekil 2.2 de gösterilen bu büyüme, sadece GSYH olarak değil konaklama hariç diğer tüm sektörler için de son yedi yılın en kötüsü olmuştur.

Şekil-2.2. Türkiye Ekonomisi Seçilmiş Sektörel Büyümler (%)

Şekil 2.2.'de; tarım, inşaat, ticaret, konaklama, eğitim gibi seçilmiş 5 adet reel sektör, tüm sektörler toplamı (Sek.Top.), vergi ve sübvansiyonlar (Vergi/Sub) ile nihai gayrisafi yurtiçi hasıla (GSYH) rakamları, 2010-2016 dönemi için % büyüme olarak verilmiştir.

	ANTALYA TİCARET BORSASI 2016 YILI EKONOMİK RAPORU		06/10/2018
			Ver:1.0 23 / 60

7 yılı kapsayan dönemde büyümenin en oynak olduğu kesim, açık ara inşaat olmuştur. Öyle ki, büyümenin dalga boyu % 4.9 ile % 24.7 arasında oynaklık göstermiştir. Keza konaklama ve yeme içme kesimi de benzer bir oynaklığı % -6.5 ile % 22.5 arasında göstermiştir. 7 yıllık dönemde 5 kattan fazla oynaklık gösteren bu sektörlerin en iyi ve en kötü yıllarına bakarsak göreceğiz ki, en iyi olduğu 2011 yılında genel ekonomi de rekor büyüme göstermiştir. En kötü yıllar olan 2012 ve 2016 yıllarında da genel ekonomik büyüme, ortalamanın altında kalan yıllar olma özelliği göstermiştir. Yani bu iki sektör ile genel ekonomik büyüme arasında güçlü bir ilişkinin olduğu gözükmemektedir. Büyüme oynaklığı en yüksek iki sektörle bu kadar yakın ilişki içinde olan genel büyüme performansı gelecek için bünyesinde ciddi bir risk barındırmaktadır.

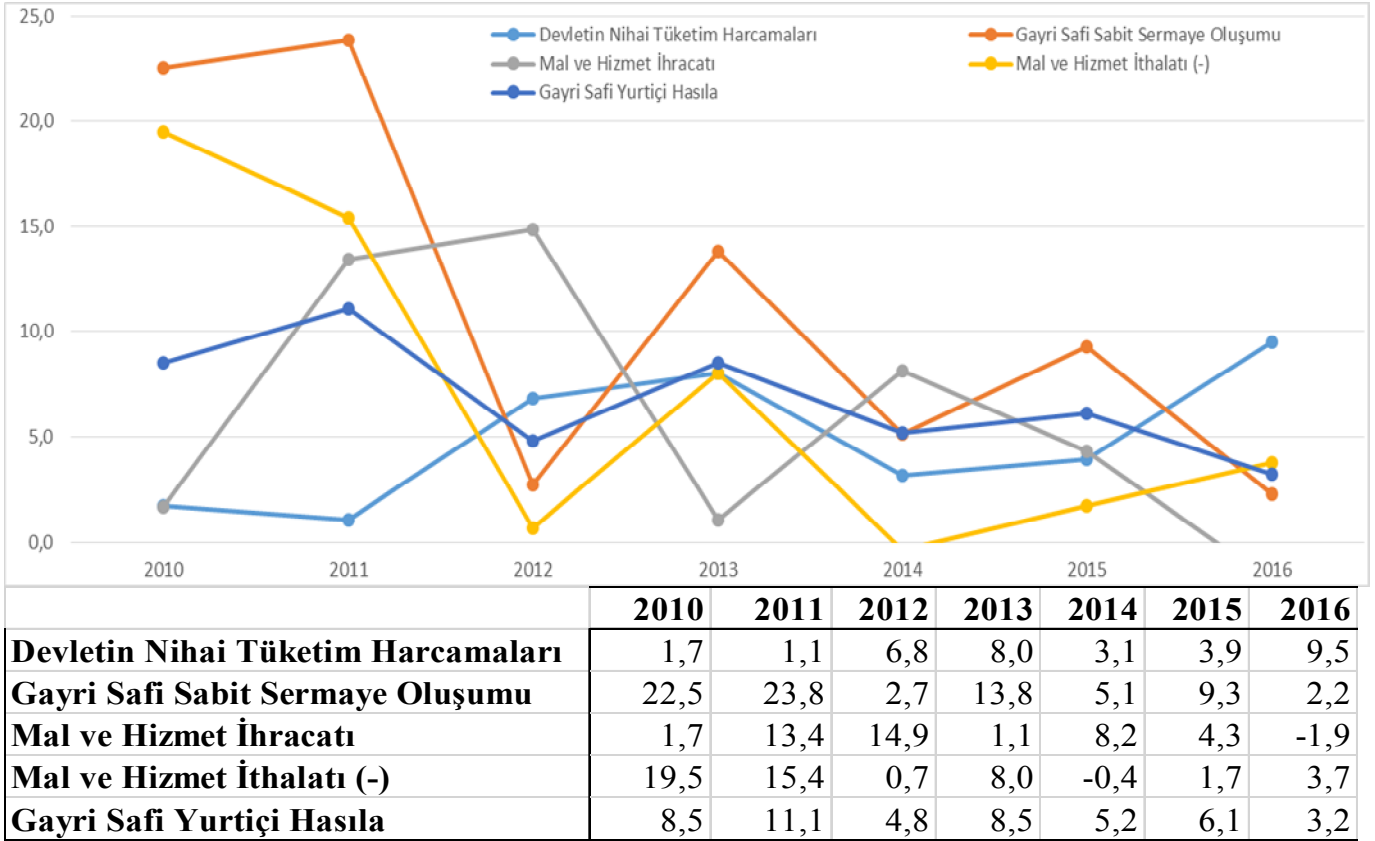
Eğitim kesimi ise bu 6 yıllık dönemde oynaklığı en az olan yani büyüme varyansı en düşük olan kesim özelliği göstermiştir. En iyi ve en kötü yılları arasında 3 kattan az bir oynaklık söz konusu olmuş ve genel ekonomik büyüme ile de düşük ilişkiye sahip olmuştur. Ayrıca tarım sektöründen sonraki en düşük büyümeleri sağlayan kesim de eğitim olmuştur.

Tarım sektörü bu 7 yıllık dönemde genel ekonomik büyüme ile düşük ilişki içinde bulunmuş ve nispi olarak güdük bir büyüme performansı göstermiştir. Örneğin genel ekonomik büyümenin % 11.1 ile rekor kırdığı 2011 yılında tarım sektörü sadece % 3.4 büyüebilmiştir. Diğer taraftan bu sektörler ve genel ekonomi büyümesi içerisinde en düşük büyüme de % 0.6 ile tarım sektöründe gerçekleşmiştir. Buna rağmen kendi içindeki büyüme oynaklığı konusunda oransal olarak diğer tüm sektörlerden çok daha yüksek bir dalga boyuna sahip olmuştur. Öyle ki, en düşük büyümesi ile en yüksek büyümesi arasında 16 katlık bir fark söz konusudur. Diğer sektörlerden genel olarak daha düşük bir büyüme gösterirken oynaklıkta bu kadar yüksek bir orana sahip olması tarımın çok ciddi sorunlarının olduğunun bir göstergesidir. Tarımdaki bu oynaklık, iklim ve mevsim dalgalanmalarıyla açıklanabilecek durumu epeyce aşmış durumdadır. Daha detaylı değerlendirmeler Bölüm 3 ve Bölüm 4’te yapılmıştır.

Türkiye ekonomisinin 2010 ve 2016 dönemindeki sektörel büyüme performansı toplu bir değerlendirmeye tabi tutulduğunda dikkat çeken en önemli husus, oynaklığı yüksek bir dönemden geçmiş olduğumuz yönündedir. Öyle ki, yıldan yıla oynaklığın nispi düşük olduğu GSYH da bile %100’ü aşan oynaklık söz konusu olmuştur.

Üretim sektörlerinin performanslarına göre hesaplanan GSYH, kamu ve özel kesim ana harcama kalemlerine göre de Şekil 2.3. te verilmektedir.

Şekil-2.3. Harcamalar Yöntemiyle GSYH Eğilimi (%)

Kaynak: TÜİK

2016 yılında, 2010 yılına göre devletin nihai tüketim harcamaları artış hızı yaklaşık 6 kat olurken yatırım kapasitesi bakımından belirleyici olan gayri safi sabit sermaye oluşumu artış hızı ise onda birine düşmüş durumdadır. Diğer taraftan hızlandırmamız gereken ihracat, % -1.9 daralırken hızını düşürmemiz gereken ithalat %3.7 artmış durumdadır. Yani ekonominin sürdürülebilir sağlıklı büyümesini sağlamak için ne yapılması gerekiyorsa tam tersi işler yapılmış, yapılmasından kaçınılması gereken işler ise hız kazanmış durumdadır. .

Son yedi yılda bu durumu, üretim yöntemiyle yapılan GSYH hesaplamalarından da takip etmek ya da sağlamak mümkündür. Şöyle ki, Bu dönemde büyümeye öncülük ettirilen iki sektör, inşaat ve vergi kalemleri olmuştur. Bu iki kesim de gayri safi sabit sermayeyi genellikle bitiren ve kamu tüketimini artıran niteliktedir. Yani aslında katma değeri emen bir yapıya sahiptirler. Üretilmiş katma değerden biri kira diğeri vergi olarak paylarını alırlar, tıpkı faiz gibidirler.

Halbuki katma değerden kar, maaş/ücret ve amortisman olarak paylarını alanlar, üretim faaliyetinin sürekli olarak içindedirler ve bir sonraki döneme ait katma değeri yeniden üretme peşindedirler. Yani kovandaki işçi arılar gibidirler.

Mal ve hizmet ihracatı artış hızı 2016 yılında negatif iken aslında 2011 ve 2012 yıllarında yıllık %13.4 ve %14.9 gibi bir daha tekrarlanmayan başarılar da sağlamıştır. Bu yılların ihracat potansiyelinin etki analizleri ayrıca yapılmalıdır.

GSYH bileşenlerini oluşturan sektörlerin ekonomi içindeki paylarının son üç yıl eğilimi Tablo 2.1 de verilmektedir.

Tablo-2.1. GSYH İçindeki Sektörel Payların Eğilimi..

İktisadi Faaliyet Kolları	(Cari Fiyatlarla, 2009=100, %)		
	2014	2015	2016
Tarım	6,6	6,9	6,1
Sanayi	20,1	19,8	19,7
İnşaat	8,1	8,2	8,8
Hizmetler	22,3	22,2	21,2
Diğer faaliyetler ⁽¹⁾	31,3	31,0	32,3
Vergi-sübvansiyon	11,6	11,9	11,9
GSYH	100,0	100,0	100,0

Kaynak: TÜİK.

(1): Bilgi ve iletişim, finans ve sigorta faaliyetleri, gayrimenkul faaliyetleri, mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri, kamu yön., eğitim, insan sağlığı ve sos. hizm. faal., diğer hizmet faaliyetlerini içerir.

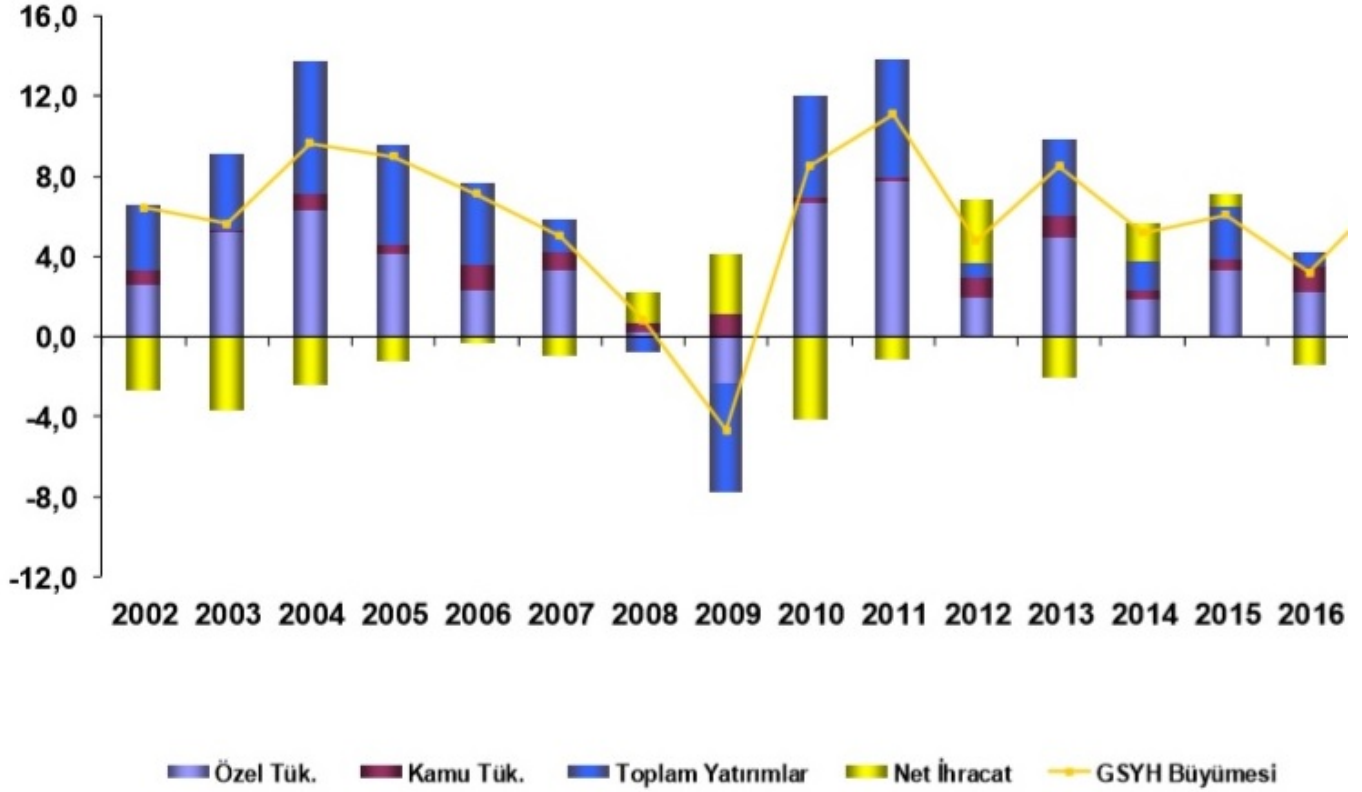
Son üç yıldaki bu pay dağılımı içerisinde en çok dikkat çeken konulardan biri, tarım sektöründe yaşanan sürekli pay azalışıdır. Diğer tüm sektörlerdeki eğilim bu dönemde dalgalanma göstermiştir.

İktisadi faaliyet kollarının GSYH içindeki paylar içinde sistematik artış gösteren ikinci bileşen vergi ve sübvansiyon bileşenidir. Her ne kadar artış düşük düzeyde olsa da dalgalanma yerine artış eğilimi söz konusu olmuştur.

Vergi ve sübvansiyonlar doğrudan GSYH artışına bağlı iken ve bu dönemde GSYH büyümesi %6.1 ile %3.2 arasında dalgalanmışken bu sürekli artış, oranlardaki artışlarla karşılanmıştır.

2002 ve 2016 dönemi gibi uzun bir dönem içinde sektörlerin ekonomik büyümeye katkısı konusu her zaman olduğu gibi dikkat çekici ve önem arzedeni olmuştur. Şekil 2.4. te söz konusu dönemdeki büyümelere sektörlerin katkısı gösterilmektedir.

Şekil-2.4. Ekonomik Büyümeye Sektörlerin Katkısı (%)

Kaynak: TCMB

Toplam büyümeye sektörlerin katkısı bu dönemde ağırlıklı olarak özel tüketimden gelmiştir. Ancak hemen belirtmek gerekir ki, bu katkı bile son üç yılda giderek azalmıştır.

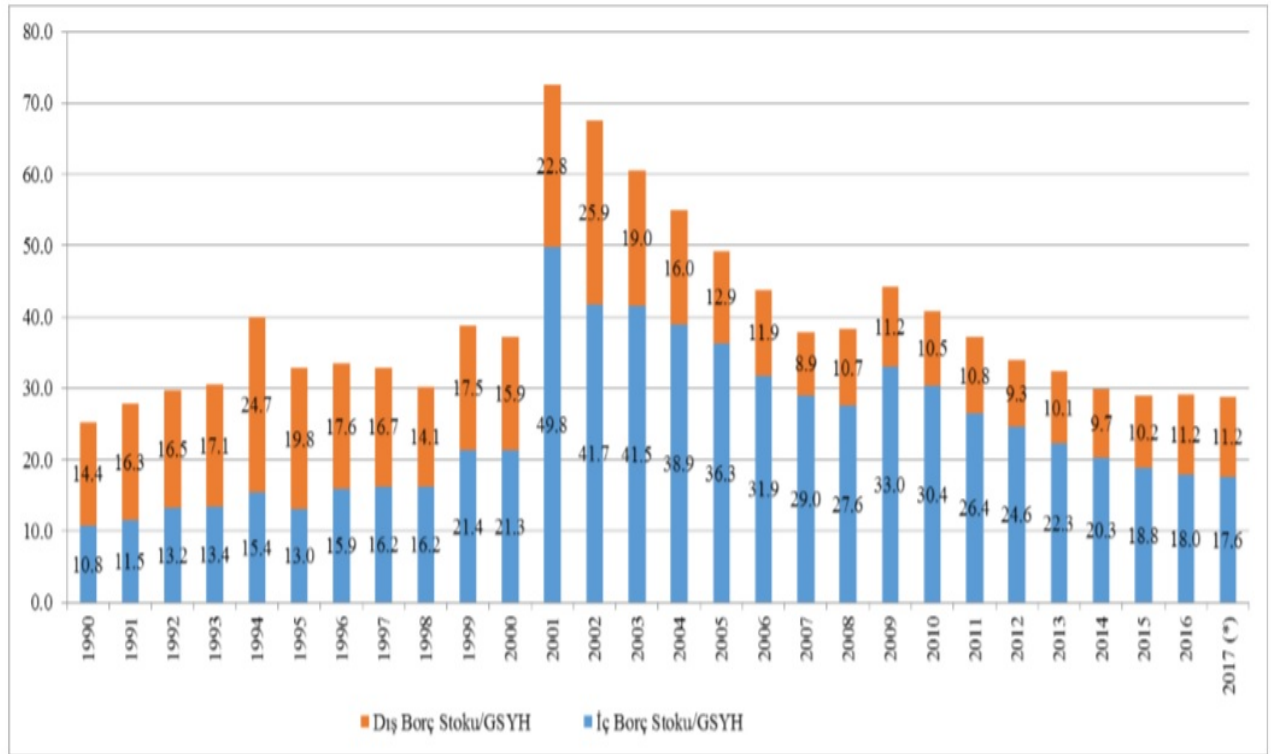
Son 15 yılda ekonomik büyümeye katkılar bakımından en dikkat çekici konu, net ihracatın performansdır. Bu 15 yılın sadece 5 yılında net ihracat, ekonomik büyümeye pozitif katkı sağlayabilmiştir. Üstelik bu yıllar Türkiye ihracatının rekorlar kırdığı yıllardır. Yani ihracat rekorları, ekonomik büyümeye katkı sağlamakta yetersiz kalmıştır.

Toplam yatırımların ekonomik büyümeye nispi olarak en yüksek katkı sağladığı yıllar ise 2003, 2004, 2010 ve 2011 yılları olmuştur.

2016 yılı ekonomik büyümesine katkılar bakımından dikkat çeken konu ise kamu tüketiminin ekonomik büyümeye sağladığı sıradışı katkı olmuştur. Bu boyutta bir katkı, nispi olarak son 15 yılın en yüksek katkısı olmuştur.

Büyüme ve gelir eğilimleri bu yönde seyrederken her ikisi için de önemli belirleyici olan borçlanma eğilimleri de genel olarak hızlı büyüyen bir yapıda olmuştur. Öncelikle toplu bir gösterge olarak dış borçların GSYH'ye oranındaki değişimi incelendiğinde Şekil 2.5 dikkat çekmektedir.

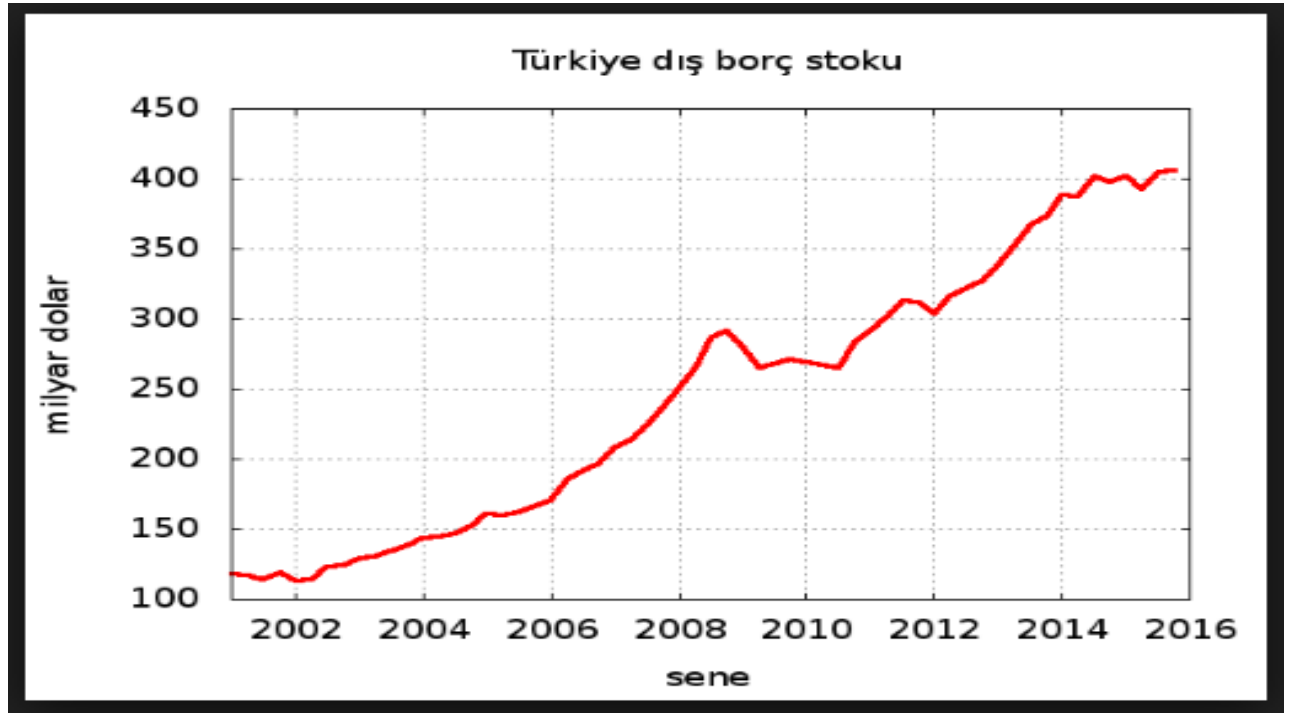
Şekil-2.5. Borçların GSYH'ya Oranı (%)

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı.

Toplam borç stokunun GSYH'ya oranlarındaki değişim eğilimi, Şekil 2.5'de olduğu gibidir. 2001 yılında toplam borç / GSYH oranı %70'in üzerinde rekor kırmışken 2007 yılına kadar sistematik olarak azalmış, 2010 kadar yükselme eğilimi gösterdikten sonra tekrar azalma eğilimini devam ettirmiştir. 2016 yılı borç / GSYH oranı ise 1990'lı yıllar ortalamasına ulaşmıştır. Ancak bu dönemdeki en önemli fark, iç borç ve dış borç kompozisyonunun tam ters bir dönüşüm geçirmiş olmasındadır. Yani 1990'lı yıllarda dış borç oranı daha yüksekken 2013 – 2016 döneminde bu kez iç borç oranı daha yüksek seyretmeye başlamıştır. Aslında 2001 yılından itibaren iç borç / GSYH oranı, sürekli dış borç / GSYH oranından ciddi yüksek seyretmiştir.

Şekil-2.6. Borç Miktarı (milyar USD)

Dış borç miktarının eğilimi, Şekil 2.6 da verilmektedir. Buna göre 2002 yılında 120 milyar USD’den başlayan dış borç miktarı, 2016 yılında 420 milyar USD’ye ulaşmıştır. İç borç miktarı ise bu miktardan daha fazladır.

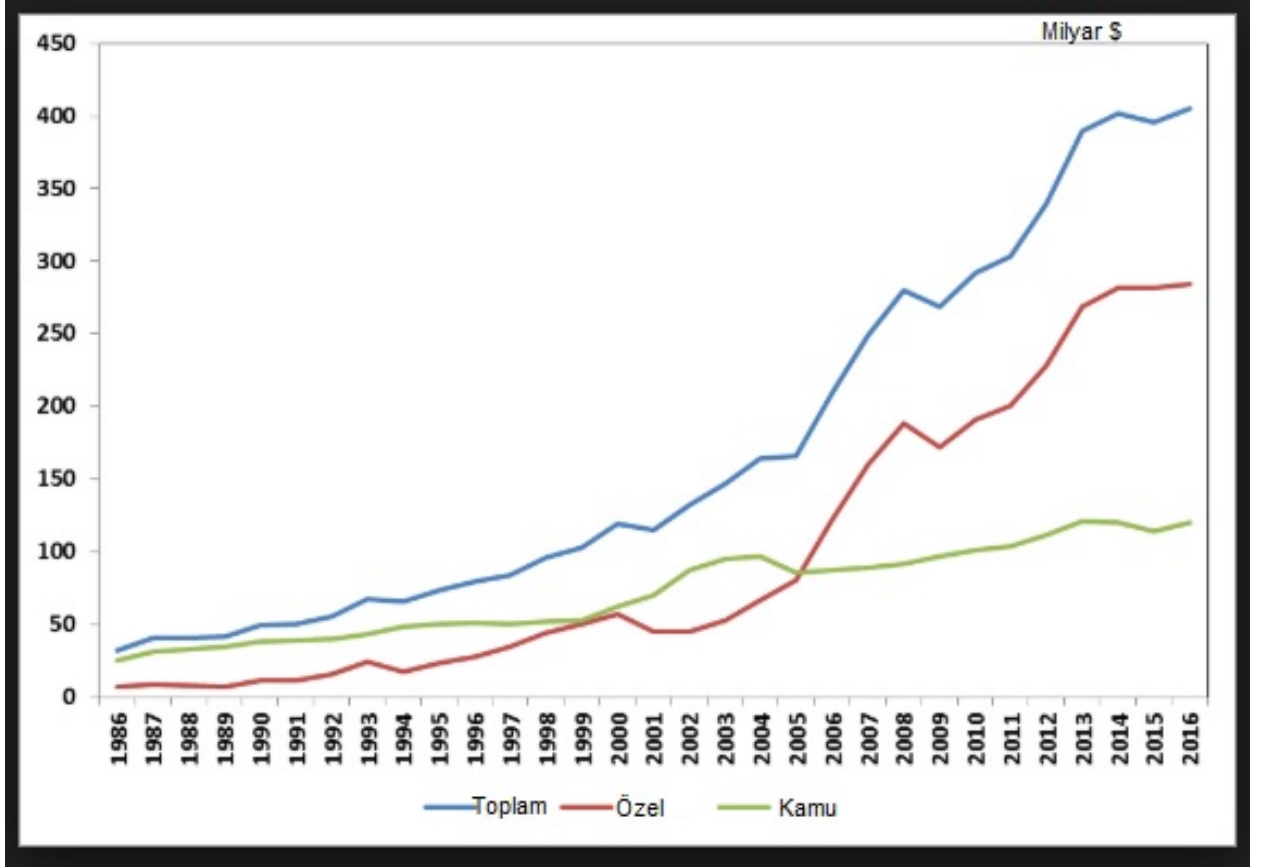
Tablo-2.2. Türkiye Borç ve Kredi Kompozisyonu

Milyar TL	2002	2008	2010	2015	2016
Toplam Hazine Borç Stoku	242,7	380,3	473,5	677,6	759,6
İç Borç Stoku	149,9	274,8	352,8	440,1	468,6
Dış Borç Stoku	92,8	105,5	120,7	237,5	291,0
KİT Borçları	27,6	69,0	64,3	37,0	38,0
İç Borçları	15,8	62,6	55,9	31,5	31,8
Dış Borçları	11,8	6,4	8,4	5,5	6,2
Belediyelerin Banka Borçları (2016 verisi tahmindir)	1,3	7,6	5,9	13,6	15,0
KAMU KESİMİ TOPLAM BORÇ STOKU	271,6	456,9	543,7	720,1	803,8
ÖZEL KESİM TOPLAM KREDİ BORÇ STOKU	87,8	396,4	507,5	1.428,5	1.709,5
HANEHALKININ BANKALARA BORCU	6,6	118,0	174,3	401,2	439,8
ÖZEL SEKTÖR + HANEHALKI BORÇ TOPLAMI	94,4	514,4	681,8	1.829,7	2.149,3
TOPLAM	366,0	971,3	1.225,5	2.549,8	2.953,1

Kaynak: sendika63.org

2002 yılında 366 milyar TL ile başlayan Türkiye toplam borçlanma ve kredi kullanımı, 2016 yılında neredeyse 10 katına yükselerek yaklaşık 3 trilyon TL’ye ulaşmıştır.

Şekil-2.7. Borçların Kamu - Özel Dağılımı

Türkiye ekonomisinin 30 yıldan fazla bir geçmişle toplam, özel ve kamu kesimleri dağılımı Şekil 2.7 de verilmektedir.

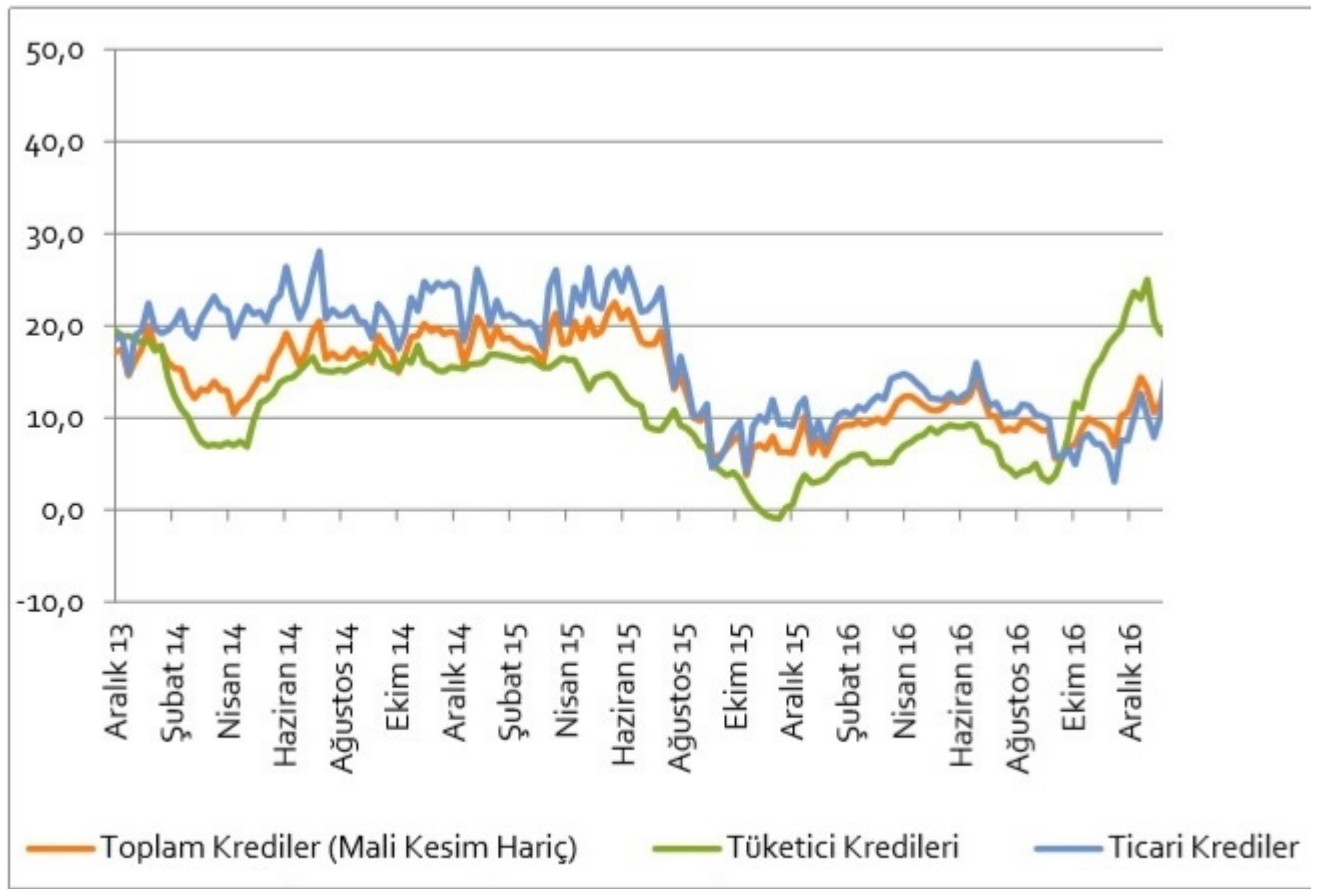
Bu eğilim çizimindeki en dikkat çekici konu, özel sektör borçlanmasının 2005 yılından sonraki sahip olduğu aşırı hızlanmış olmasıdır. Öyle ki, 2005 yılına kadar sürekli kamu borçlanmasının altında seyreden özel sektör borçlanması, takip eden yıllar boyunca sürekli kamu borçlanmasının üzerinde seyretmiş ve hızını da kamu kesimine göre ciddi bir biçimde sürekli olarak artırmıştır. Burada dikkat çeken önemli eğilimlerden biri de kamu ve özel kesim borçlanmalarının birbirleriyle paralellğe sahip olmamasıdır.

Özel sektör borçlanma eğiliminin 2005 yılından itibaren geometrik bir hızla artması, 2008 yılına kadar hız kesmeden devam ederken 2009 daralmasından sonra yine ciddi ve sürekli bir artış eğilimine girmiştir.

2014 – 2016 döneminde özel sektör borçlanması hız kesmiş, 2015 ve 2016 yıllarında ise kamu kesimi borçlanması nispi olarak artmıştır.

Türkiye ekonomisinde ticari ve tüketici kredilerindeki eğilim, kamu ve özel kesim eğiliminden farklı bir yapıya sahiptir. Şekil 2.8’de verilen bu kredilerdeki eğilim ile Şekil 2.7’deki eğilim karşılaştırıldığında bu fark açıkça görülmektedir. Zira tüketici ve ticari kredilerdeki eğilim birbirleriyle yüksek bir paralellığe sahip durumdadır. Bu da eşyanın doğasına ve hayatın akışına uygun bir eğilim birlikteliğidir.

Şekil-2.8. Tüketici, Ticari ve Toplam Kredilerin Büyüme Eğilimi (%)

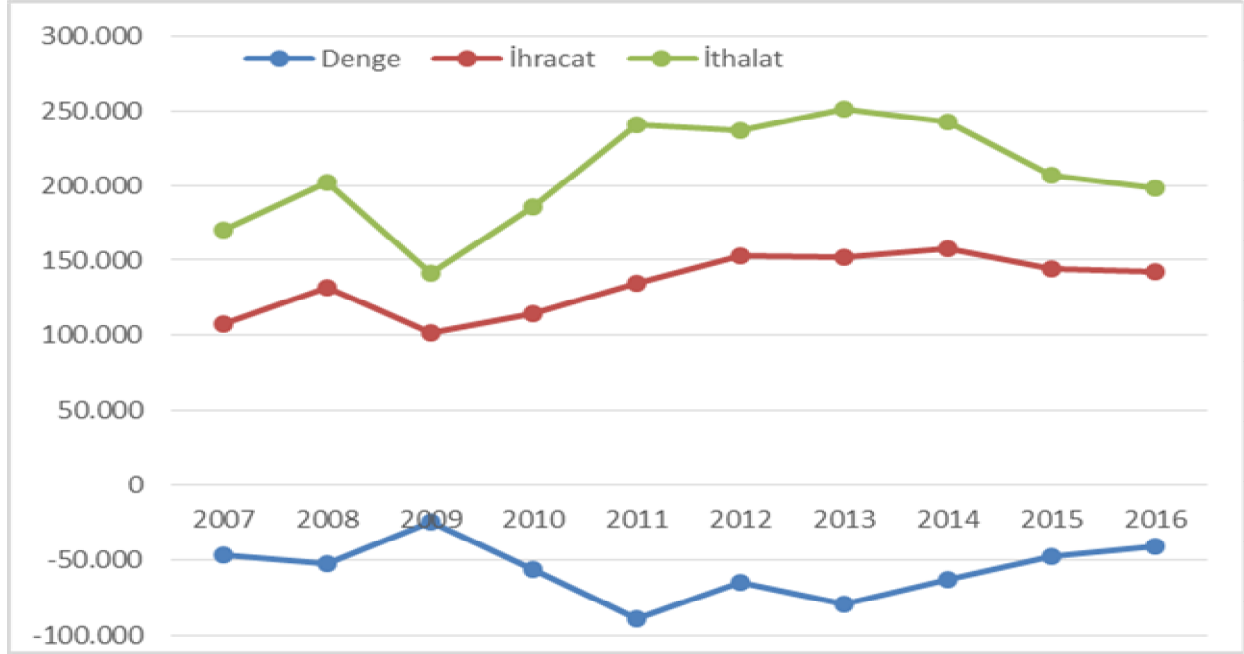

Kaynak: Turkish Data Monitor.

Ticari kredilerdeki artış eğiliminin 2013 – 2014 döneminde tüketici kredilerinden yüksek olması, 2015 yılında her iki eğiliminin birbirine yaklaşmış olması ve 2016 yılında ise tüketici kredilerindeki artış eğiliminin ticari kredileri geçmiş olması bu dönemin dikkat çekici özelliklerinden olmuştur. Tüketici kredilerinin 2016 yılında alışılmadık hızla artmış olması, gelecekteki enflasyonist baskılar için de bir öncü gösterge olarak değerlendirilebilir.

Ekonomideki büyüme, borçlanma ve gelir eğilimlerinin önemli göstergelerinden biri de yaratılan dış ticaret performansıdır.

Şekil-2.9. Türkiye İhracat ve İthalat Miktarları (milyon USD)

2007-2016 dönemindeki ihracat ve ithalat miktarlarının USD cinsinden toplam hacimleri, yaklaşık 300 milyar USD'den 350 milyar USD'ye yükselmiştir. Bu yükselişe karşılık ihracat ve ithalat arasındaki açıklık 2007 yılına göre dönem içinde ihracat aleyhine açıklıklar gösterse de 2016 yılı itibariyle açıklık 2007 yılı seviyesine yaklaşmıştır.

2007-2016 döneminde dış ticaretteki yıllık % değişim eğilimi gittikçe azalan yönde olmuştur. 2009 yılı krizindeki dış ticaret daralması hariç tutulursa, 2007-2008 döneminde yıllık %30 düzeyinde, 2010-2011 döneminde yıllık %20 düzeyinde, takip eden dönemde ise önce sıfır, 2015 yılından itibaren ise daralma eğiliminde olduğu görülmektedir.

2007-2016 dönemindeki dış ticaretimizin miktar ve değer endekslerindeki eğilimler Şekil 2.10 da verilmektedir.

Dış ticaretteki miktar ve değer endeksleri ve onlardaki değişimler, inceleme yapılan dönem içerisinde dış ticaretin birim miktar başına daha pahalı mı yoksa daha ucuza mı yapıldığına ilişkin toplu işaretler vermekte yararlı göstergelerdir.

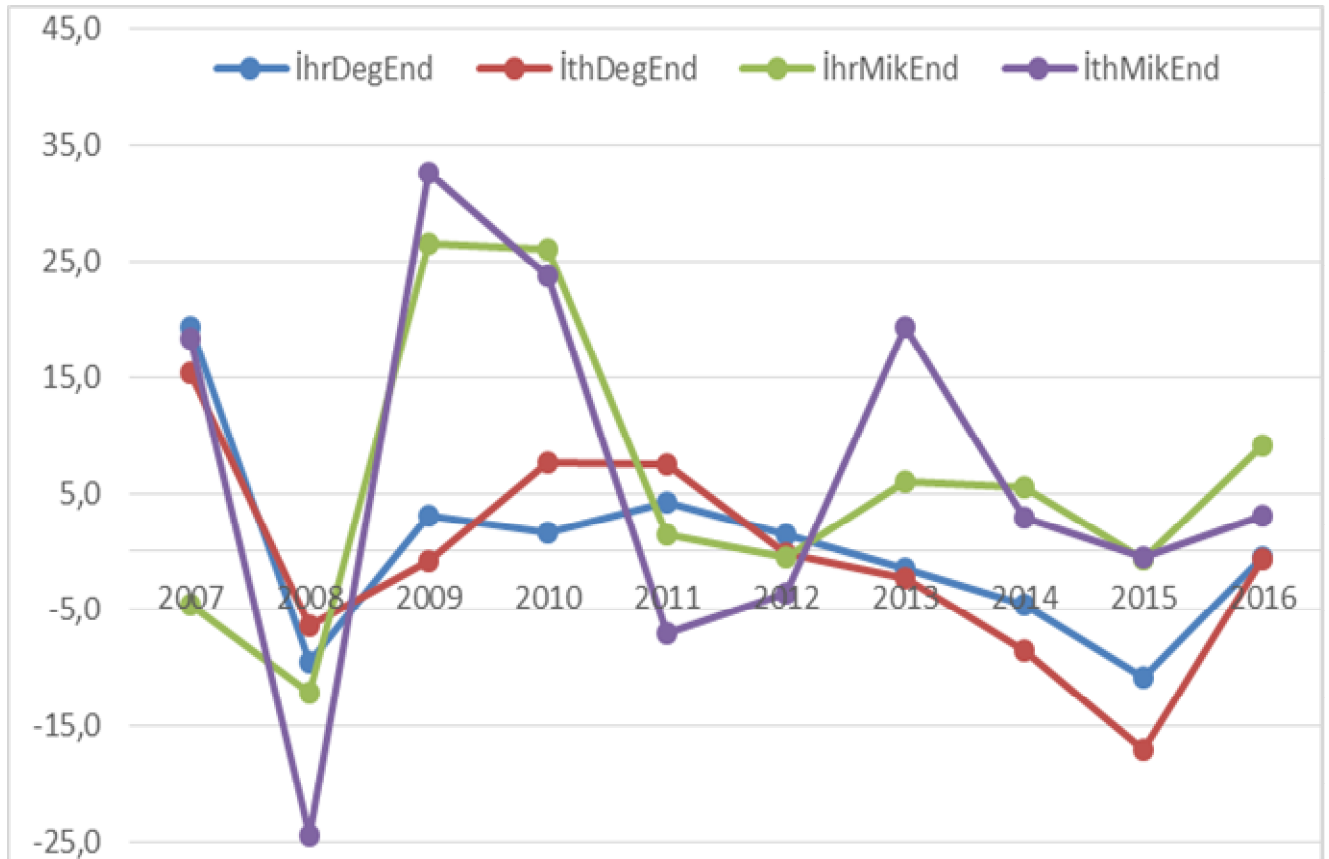
Şekil 2.10'daki ihracat birim değer endeksi (İhrDegEnd) ve ithalat birim değer endeksi (İthDegEnd) yıllık % değişimleri birlikte değerlendirildiğinde görülmektedir ki, genellikle birlikte paralel hareket etmektedirler. 2010 ve 2011 yıllarında ithalat, ihracata göre daha fazla pahalılaşırken 2014 ve 2015 yıllarında ihracat daha pahalı kalmıştır.

Dış ticaretteki birim miktar endeksleri yani İhrMikEnd ve İthMikEnd, ise 2007 - 2016 döneminde, değer endeksindeki değişimlere göre daha yüksek bir oynaklık göstermiştir. Birbirlerini sıkça kesen yani paralellik göstermekten nispi olarak uzak bir eğilim içerisinde olmuşlardır.

Miktar endekslerindeki % değişimler arttıkça daha fazla miktarda mal ihraç ya da ithal ettiğimize işaret eder. Miktar endeksleri artarken değer endeksleri düşüyorsa, daha fazla malı daha ucuza ihraç ya da ithal ediyoruz demektir. Bu durum dış ticarete olabilecek en istenmeyen durumdur. 2009 ve 2010 yılları bu duruma en bariz örnek yıllardır. Keza 2013 yılından itibaren sürekli olarak ihracatta bu istenmeyen eğilim geçerliliğini korumuştur.

İthalatta durum ihracattaki kadar aleyhimize değildir. Orada da nispi olarak aleyhimize eğilimler vardır ancak boyutları, ihracatta olduğu kadar gerçekleşmemektedir.

Şekil-2.10. Dış Ticaret Değer ve Miktar Endeksleri Eğilimi. (2010 = 100)

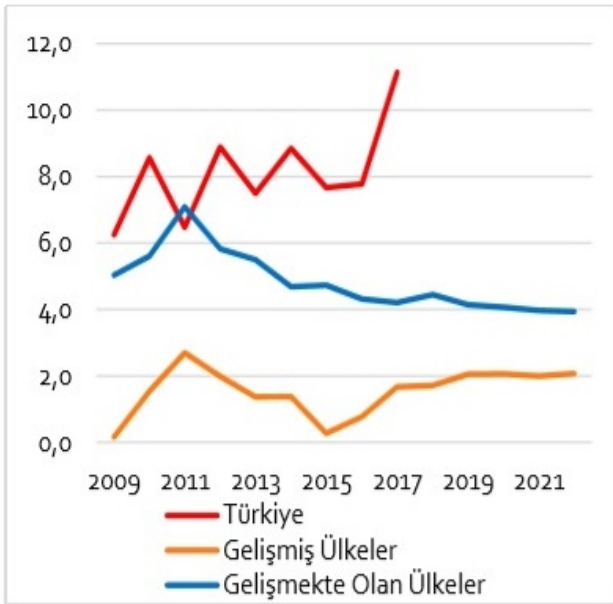

Dünya ortalamasının üzerinde bir dolarizasyonla yaşamakta olduğumuz bir sır değildir. Böyle bir yapının milli ekonomi üzerindeki ilk ve en büyük etkisi hiç kuşkusuz ülkenin genel fiyatlar seviyesi üzerindedir. Yani ucuz döviz pahalı TL, enflasyonda ciddi ve hızlı düşüşe, aksi durumda ise yükselişe sebep olmaktadır. Bunun örneklerini geçmişte yaşayarak öğrenmiş bulunmaktayız.

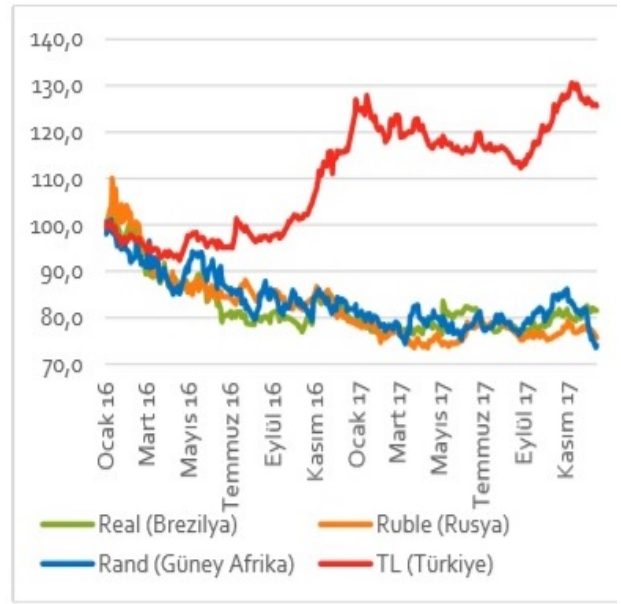
Şekil 2.11’de Türk ekonomisinin gruplar itibariyle enflasyonunun ve döviz fiyatlarının karşılaştırmalı bir zaman serisi verilmektedir. Buna göre 2011 yılında gelişmekte olan ülkeler ortalamasına yakın olan enflasyonumuz, bu tarihten sonra hızla ortalama enflasyonun üzerine çıkmıştır.

Brezilya, Güney Afrika ve Rusya ile birlikte değerlendirildiğinde, döviz fiyatlarının USD cinsinden yerli para değişimi Türkiye aleyhine seyretmiştir. Bu durum enflasyonist beklentileri yükseltmektedir.

Şekil-2.11. Dünya ve Türkiye’de Enflasyon Döviz Fiyatı Eğilimleri (%)

Kaynak: World Bank.

Kaynak: Turkish Data Monitor.

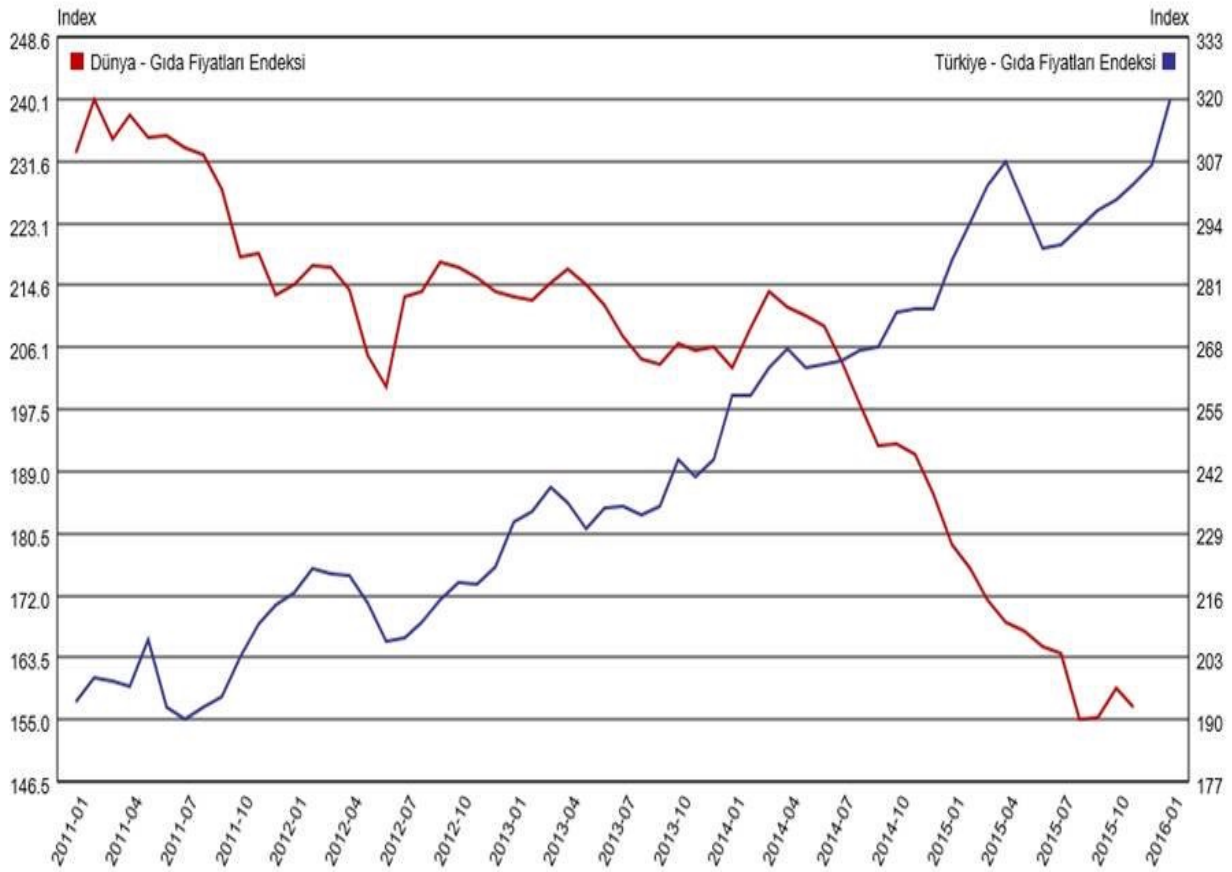
Bir taraftan içinde bulunduğu gelişmekte olan ülkeler ortalamasının üzerinde seyreden ve gittikçe olumsuz ayrılan mevcut enflasyon düzeyi diğer taraftan yine aynı grubun ortalama döviz fiyatlarına göre hızla değer kaybeden TL baskısı, enflasyon açısından olumlu beklentileri törpülemektedir. Bunun kaçınılmaz sonuçlarından biri olarak mevcut faiz düzeylerinde de yükselişler söz konusu olacaktır.

Tüketici enflasyonunun (TÜFE) yaklaşık %25’ni oluşturan gıda enflasyonunun dünyadaki ve ülkemizdeki eğilimleri Şekil 2.12’de verilmiştir. Buna göre 2014 yılından itibaren Türkiye gıda enflasyonu, dünya gıda enflasyonunun üzerinde bir seyre sahip olmuştur. Üstelik bu ayrışma hızla ve ciddi boyutta açılmış, 2016 yılında doruk seviyelerine ulaşmıştır.

Şekil-2.12. Dünya Türkiye Gıda Fiyatlarındaki Değişimler

Gıda Fiyat Endeksi

TURKEY DATA MONITOR

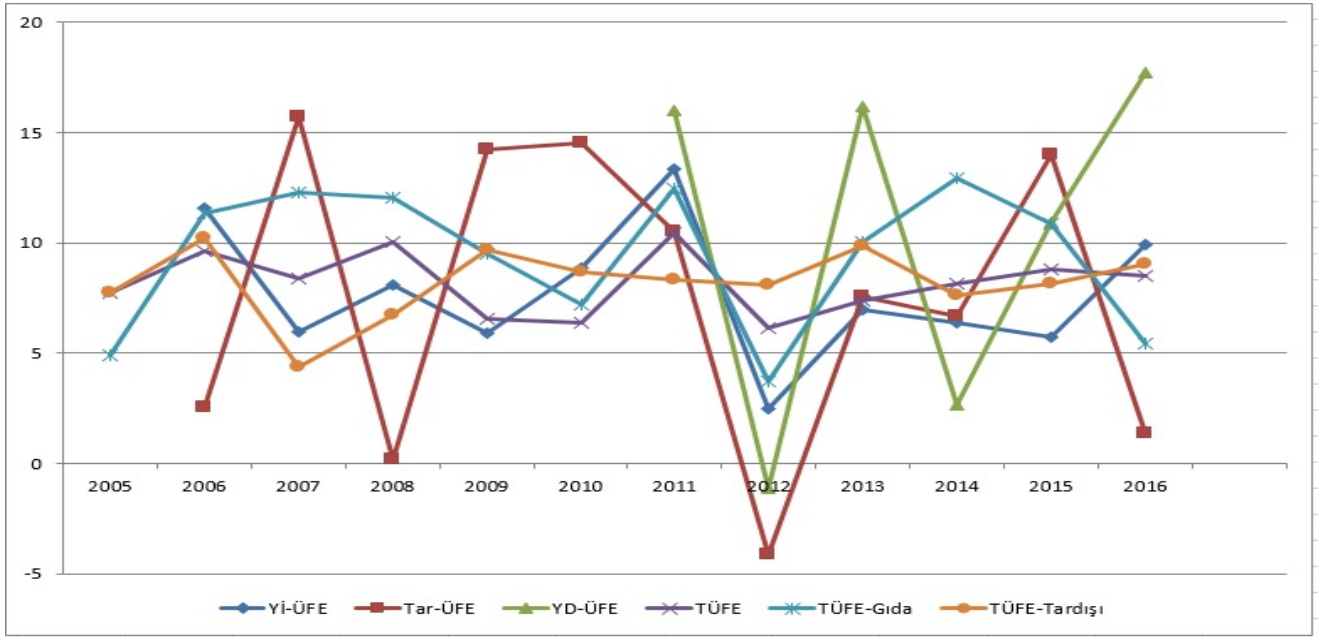

Gıda fiyatlarındaki bu olumsuz ayrışmanın boyutlarını ölçülendirmek bakımından başlangıç ve son değerleri incelediğimizde; dünya gıda fiyatları yaklaşık % -50 düşerken Türkiye’de ise yaklaşık %70 artmış durumdadır. Böylesine tersine bir ayrışmanın yaşanmasının temel ve güncel sebepleri bulunmaktadır. Bunlardan önemli biri, kuşkusuz döviz fiyatlarındaki yükselişlerdir. Diğer de arz kısıtlılığından kaynaklanmaktadır.

Enflasyonumuzun 6 temel bileşenindeki eğilimler Şekil 2.13’de verilmektedir. Bu bileşenler; tüketici enflasyonu (TÜFE), TÜFE-Gıda, tarımdışı TÜFE (TÜFE-Tardışı), yurtiçi üretici enflasyonu (Yİ_ÜFE), yurtdışı ÜFE (YD_ÜFE) ve tarımsa ÜFE (Tar-ÜFE) dir.

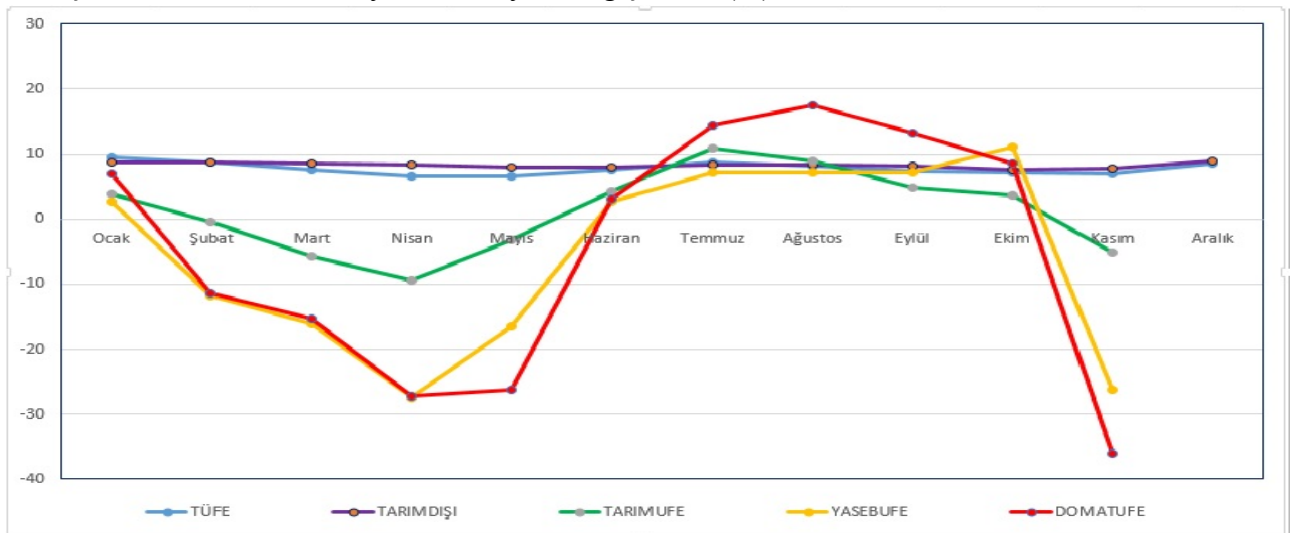
Bu bileşenler içerisinde 2005 – 2016 döneminde en fazla oynaklık gösteren Tar-ÜFE olmuştur. Sonraki ise YD_ÜFE’dir.

Şekil-2.13. Enflasyonların Eğilimi (%)

2016 yılındaki aylık enflasyon değişimleri ise Şekil 2.14’de verilmiştir. Domates enflasyonundaki oynaklık dikkat çekicidir.

Şekil-2.14. 2016 Yılı Aylık Enflasyon Değişimleri (%)

Enflasyondaki ana belirleyicinin gıda kalemi olduğunu belirtmiştik, Bu enflasyon bileşeni üzerindeki önemli bir etki, gıdadaki yurtiçi üretici fiyatlarındaki değişimlerdir. Nitekim TÜFE, tarım dışı üretici fiyatları ve gıdanın yurtiçi üretici fiyatları birlikte değerlendirildiğinde bu durum açıkça görülmektedir.

Şekil-2.15. TÜFE, Tarımdışı ÜFE veYurtiçi ÜFE Gıda Enflasyon Eğilimleri (%)

Şekil 2.15'te turuncu renkli TÜFE üzerinde paralel ve güçlü etki yapan bileşen, gıdanın yurtiçi ÜFE kısmıdır. Yeşil renli çizimle gösterilen bu bileşen, hem açık ara yüksek oynaklığa sahip hem de bu oynaklığa paralel bir TÜFE eğilimi söz konusu olmaktadır.

Tarımdışı ÜFE'nin TÜFE üzerindeki etkisi nispi olarak daha sınırlı kalmakta ve sıkça birbirlerini kesen bir eğilim çakışması göstermektedirler. Bunun önemli göstergelerinden biri, tarımdışı ÜFE'nin TÜFE üzerindeki gecikmeli etkisi olabilir.

3. Antalya Ekonomisi, Tarımsal Üretimi ve Ticareti.

2016 yılı itibariyle 24 milyar USD civarında olduğu tahmin edilen Antalya ekonomisi gayrisafi yurtiçi hasılasının (GSYH) % 65'i hizmet, %12'si tarım ve %10'u ise imalat sanayiinden oluşmaktadır. Bu oranları 100'e tamamlayan ise sanayi genel tanımıdır.

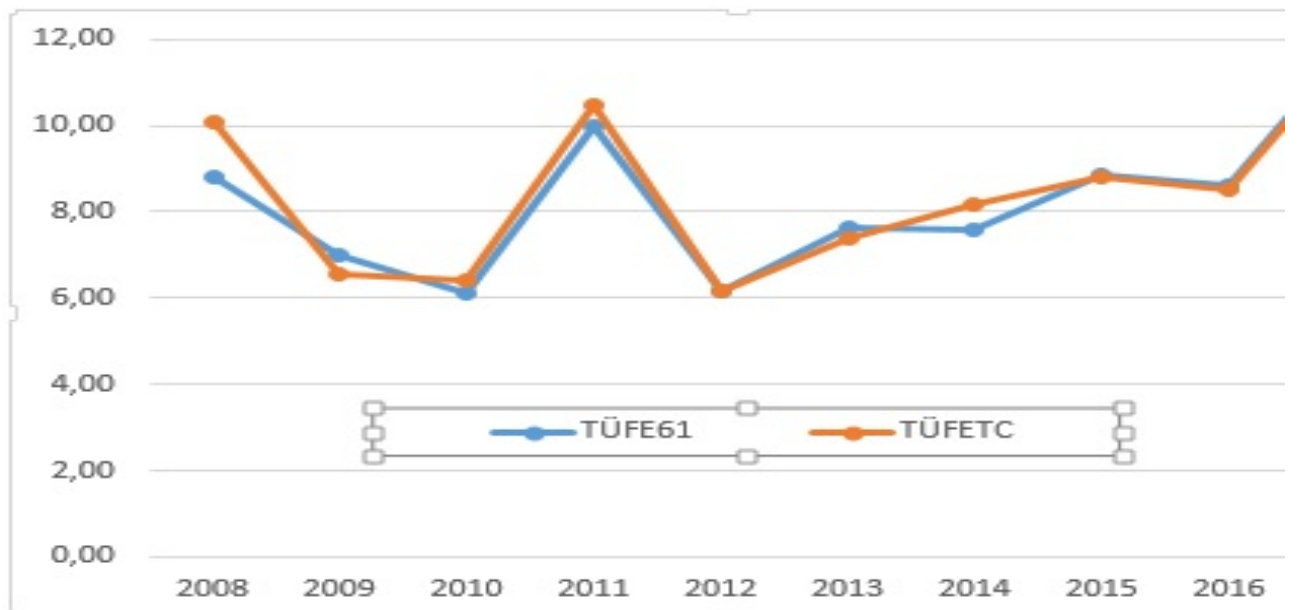
Antalya ekonomisi, gayrisafi yurtiçi hasıla ve katma değer büyüklüğü itibariyle Türkiye ekonomisinin %3'ü civarında bulunmaktadır.

Antalya, genel ekonomik karakteri itibariyle borcuna sadık, kullandığı krediden çok mevduata sahip, ortalama göstergeler itibariyle Türkiye'nin 6. veya 7. sıralarında yer alırken örneğin bin kişiye düşen doktor, mali müşavir, avukat ve eczacı gibi entelektüel insan kaynağı sayısında ilk üç sırada yer almıştır. Keza bin kişiye düşen otomobil sayısı gibi göstergelerde ise yine ilk beşte yer almıştır.

Özellikle 2010 yılından itibaren Antalya, bu ekonomik karakteristiğini hızla kaybetmeye başlamıştır. Borçlanma eğilimindeki artış hızının başını çektiği bozulmalar, diğer göstergelere sirayet etmiştir. Son yıllarda Antalya, genel ekonomik göstergelerdeki Türkiye sıralaması yerini kaybetmiş ve 8. sıraya doğru gerilemiştir.

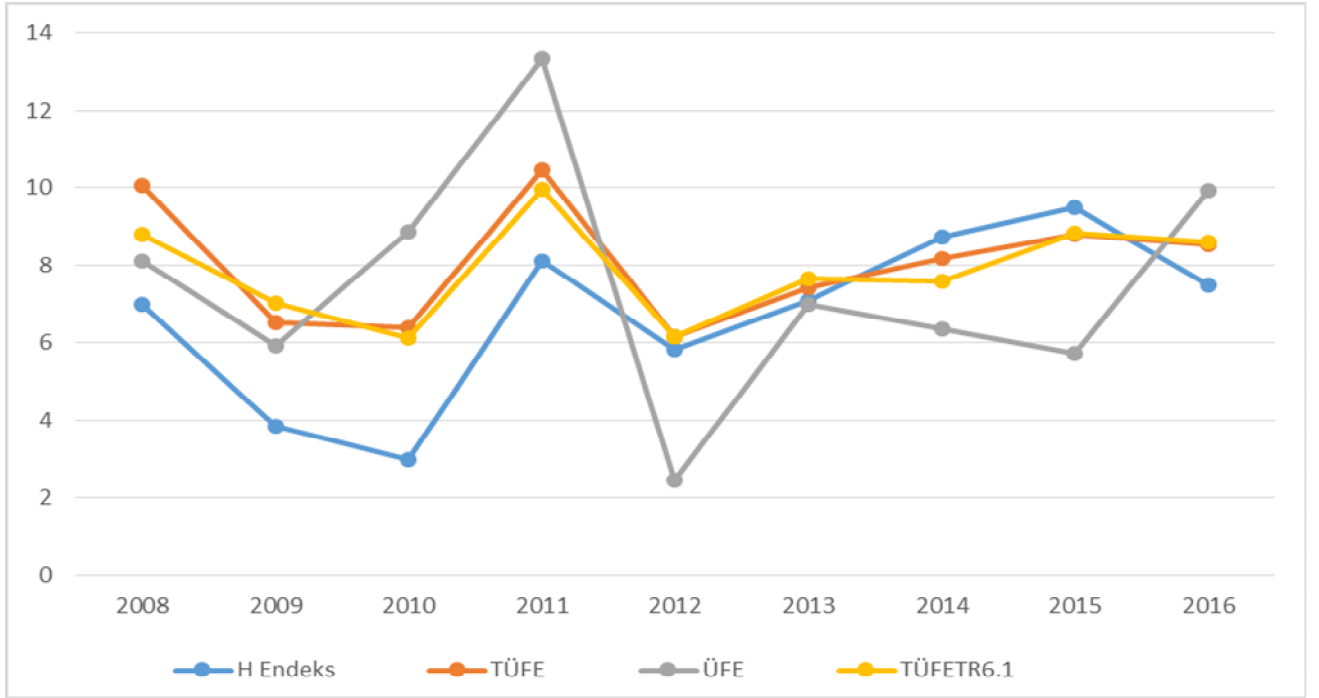
Antalya ekonomisi; özellikle turizmin ve tarımın iyi performans gösterdiği zamanlarda bir taraftan büyümesini hızlandırırken diğer taraftan da enflasyonunu da ortalama civarında tutmayı başarmıştır. Şekil 3.1'de bu durum açıkça görülmektedir.

Şekil-3.1. Türkiye ve Batı Akdeniz Bölgesi TÜFE Eğilimleri (%)

Türkiye TÜFE'si ile böylesine bir uyumluluk ve yakınlık içerisinde olan bölge TÜFE'si, enflasyonun diğer bileşenleri için benzer bir yakınlık göstermemektedir. Üretici enflasyonu ÜFE ve çekirdek enflasyon olarak tanımlanan H Endeksi ile birlikte değerlendirildiğinde Şekil 3.2'deki eğilimler ortaya çıkmaktadır.

Şekil-3.2. Batı-Akdeniz Bölgesi ve Türkiye Enflasyonları Eğilimi (%)

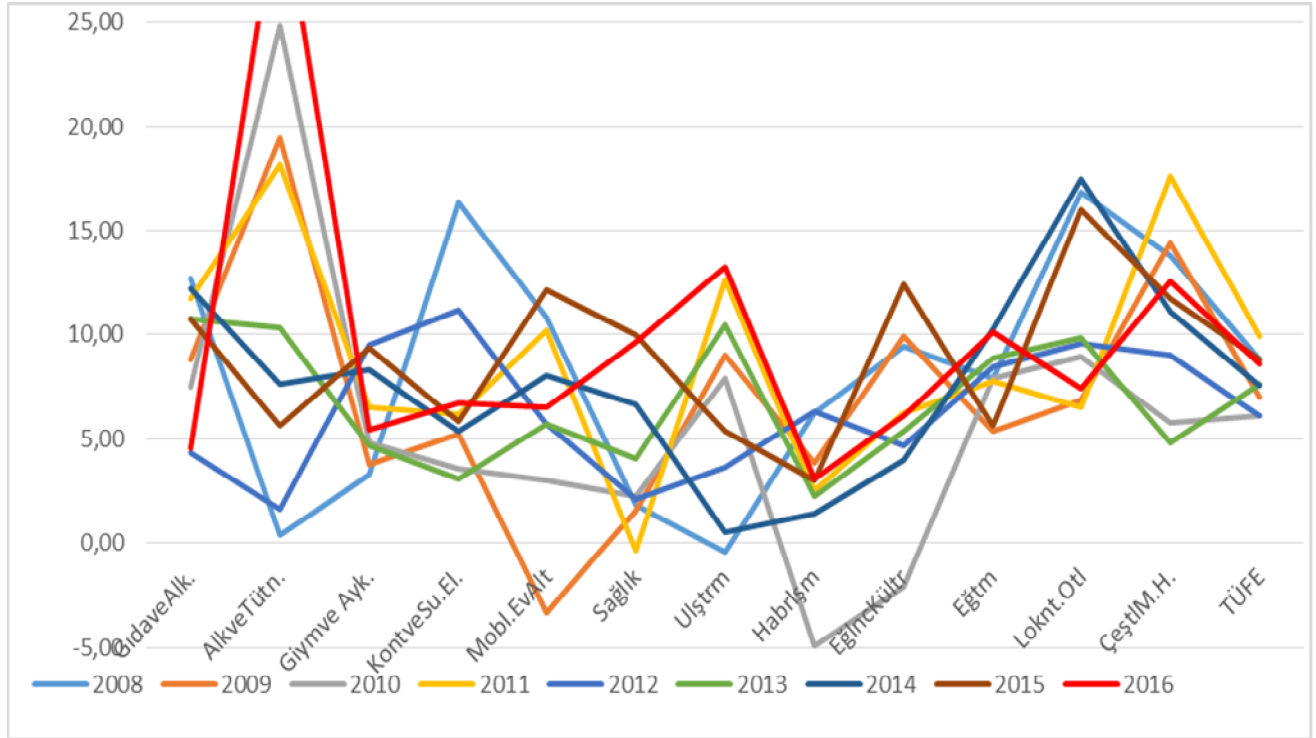
Burada en dikkat çekici eğilim, ÜFE'deki aşırı oynaklıktır. Aslında normal koşullar altında en azından TÜFE'ye göre ÜFE daha az oynak olmalıdır. Daha enteresani ise ikinci yüksek oynaklığın H Endekste olmasıdır. 2008 – 2011 döneminde aşağıda olması beklenen durumdur. Ancak 2012 ve 2013 yıllarında TÜFE ve ÜFE'ye yaklaşan H Endeksi, takip eden dönemde yüksek seyre geçmiştir.

Başta Antalya olmak üzere Batı-Akdeniz bölgesinin enflasyonuna harcama kalemleri itibariyle zaman serisi olarak baktığımızda Şekil 3.3. teki eğilimleri görmekteyiz.

2008-2016 dönemindeki 9 yılda Batı-Akdeniz bölgesinde Alkollü İçecekler ve Tütün kalemi, % 0 – 25 aralığı ile diğer tüm harcama kalemlerinden açık ara oynaklık yaşamıştır. Eğitim harcamaları kalemi ise % 5 – 8 aralığı ile 8 yılda oynaklığı en düşük kalem olmuştur.

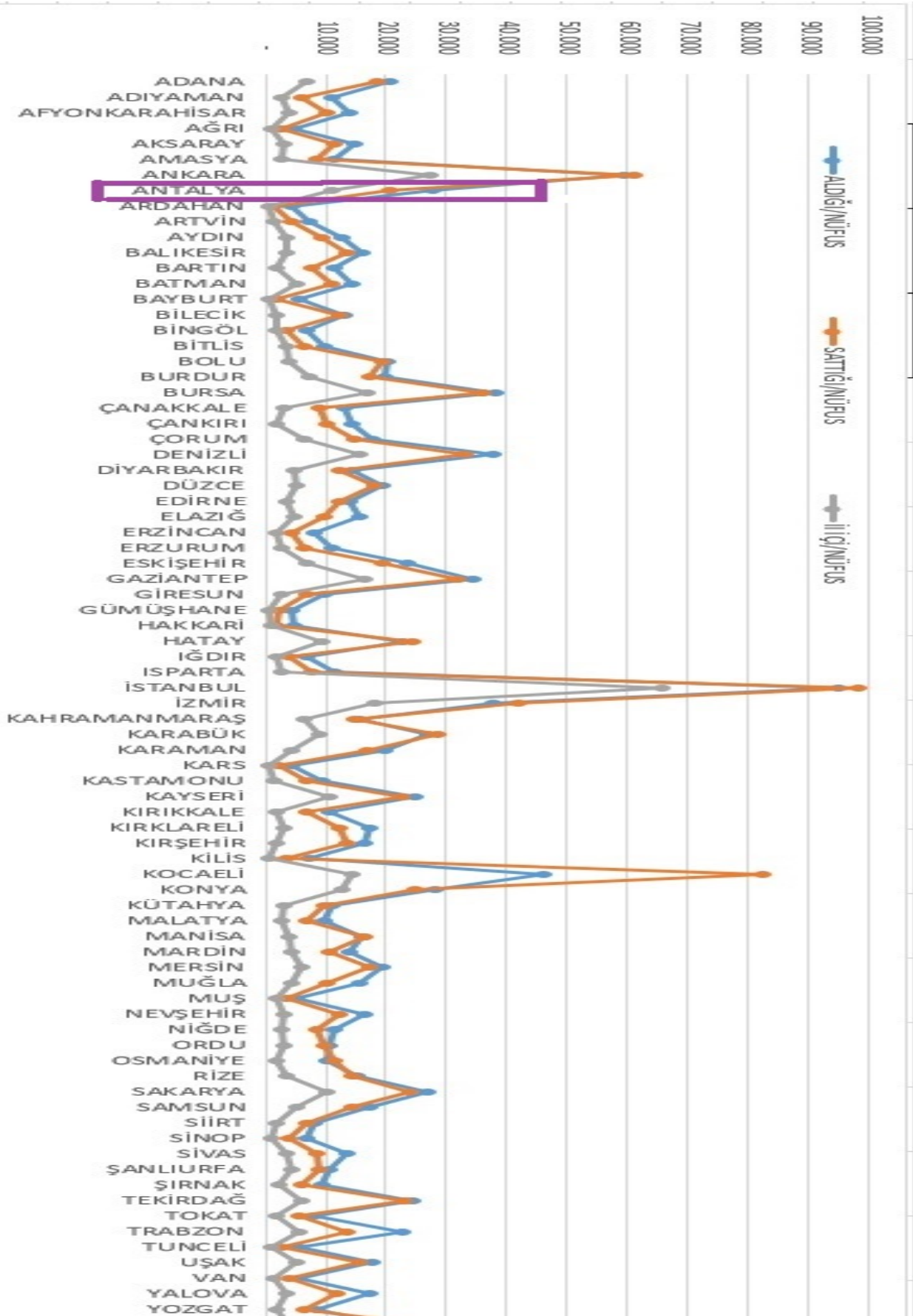
Harcama kalemlerinin toplamı için enflasyon oynaklığının en yüksek olduğu yıl ise 2010 yılı olarak görülmektedir. Harcama kalemleri bazında % -5 ile % 31 arasında dalgalanma gösteren bir yıl olarak yaşanmıştır.

Şekil-3.3. Batı-Akdeniz Bölgesi Harcama Kalemleri Enflasyon Eğilimi (%).

Batı-Akdeniz bölgesindeki Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Konut-Su ve Elektrik, Mobilya ve Ev Aletleri ile Ulaştırma kalemleri bölgenin genel TÜFE'sinden daha fazla oynaklık göstermiştir. Eğitim ve Haberleşme harcama kalemleri ise genel TÜFE'den çok daha az oynaklık göstermiştir. Antalya'daki enflasyon göstergeleri yıllar ve harcama kalemleri itibariyle zaman serisi olarak böyle bir eğilim gösterirken ticaret göstergeleri, 2016 yılı itibariyle Şekil 3.4. teki konuma sahip olmuştur. İllerarası ticaret verilerinden hesaplanan bu konumlandırma, diğer iller ile yaptığı ticaret ve il içinde yapılan ticaret hacminin nispi konumlandırmasıdır.

Şekil-3.4. İllerarası Ticarete Antalya'nın Konumu (TL).

Şekil 3.4. te yer alan ticaret rakamları, illerin birbirleriyle olan ticaretleri ve kendi içlerinde yaptıkları ticaret hacmini göstermektedir. Mavi çizgiyle gösterilen ticaret, illerin diğer illerden aldığı mal ve hizmetlerin kişi başına oranlarını ifade ederken turuncu çizgiyle gösterilen illerin diğer illere sattığı mal ve hizmetlerin oranlarını ifade etmektedir. Gri çizgi ile gösterilen ise illerin kendi içinde yaptığı mal ve hizmet ticaretini ifade etmektedir.

İllerin kişi başına ticaretindeki 2016 yılı dağılımının gösterildiği Şekil 3.4 incelendiğinde görülmektedir ki, iller kendi içlerinde yaptıkları ticaretin birkaç katını diğer illerle yapmaktadırlar. İstanbul, Ankara ve Kocaeli illeri, diğer illere aldığından çok daha fazla mal ve hizmet satmaktadırlar. Trabzon, Yalova, Elazığ ve Kırklareli illeri ise diğer illere sattığından çok daha fazla mal ve hizmet almaktadırlar. Diğer illerin ortalaması ise genel olarak illerarası ticarete aldığı ve sattığı mal ve hizmetler birbirine yakındır.

İllerin nüfuslarıyla oranlanmış yani kişi başına ticaretlerinde dikkat çeken diğer bir konu da, il içi ticaret durumlarıdır. Buna göre illerimizi üç ana sınıfta gruplamak mümkün görülmektedir. Birinci grupta, illerin 3 te 2 si bulunmaktadır ve kişi başına iç ticaretleri 5 bin TL veya daha düşük düzeydedir. İkinci grupta ise geriye kalan 3 te 1 ilin 2 si hariç tamamı 10 – 20 bin TL arasında bir iç ticaret yapmaktadırlar. Üçüncü grupta da söz konusu iki il olan İstanbul ve Ankara illeri yer almakta ve iç ticaretleri 20 bin TL nin üzerinde bulunmaktadır.

İl içi ticaret hacmi görüldüğü gibi illerarası ticarete göre son derece zayıf seyretmektedir. Önemli bir bulgu olarak bu durum, illerin ileride illerarası ve uluslararası ticaretlerini geliştirme potansiyelini de geriye düşürmektedir. İl içindeki zayıf ve sık bir ticari piyasanın varlığı, ekonomik zorluk ya da darboğaz dönemleri için direnç kaybını artırıcı etki yaratmaktadır. Bu nispi sıklık, illerin bir taraftan ekonomik gelişme ve büyüme ivmelenmesi bakımından atalet yaratırken diğer taraftan da zor zamanlara direnme gücünü zayıflatmaktadır.

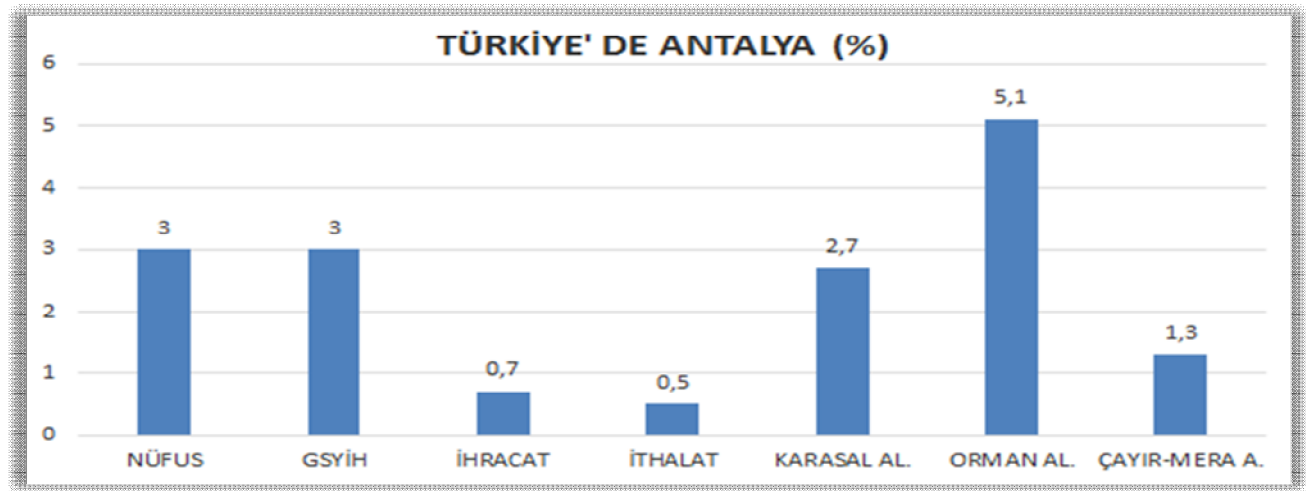
Antalya'nın genel ticari durumu ise daha çok ikinci gruba uygun düşmektedir. İl içi ticareti 10 bin TL civarında seyrederken diğer illere sattığı mal ve hizmet hacmi 20 bin TL ve diğer illerden aldığı mal ve hizmet miktarı ise 30 bin TL civarında seyretmektedir. Yani özetle illerarası ticaretinin beşte biri kadarlık bir iç ticarete sahip bulunmaktadır.

Antalya'ya özgü koşulları (iç ve dış tatil kenti olması, tarım ağırlıklı olması, yaşlılığın nispeten yüksek olması, ...vb faktörler) dikkate alındığında bile oldukça düşük bir iç ticaret hacmi söz konusu olmaktadır.

Antalya'nın stratejik planlamalarında mutlaka bu zayıflığı dikkate alınmalı ve giderici politikalar üretilmelidir.

Antalya; fiziki ve ekonomik alanlar itibariyle Türkiye'nin özellikli kentlerinden biridir. Uzun bir süredir Antalya Türk ekonomisi içerisinde yaklaşık %3'lük bir paya sahip olmuştur. Ancak ihracattaki yeri bu ortalamaya uygun olmayıp % 0.7 civarında seyretmektedir. İthalatta ise % 0.5'lik bir paya sahip olan Antalya, fiziki paylar itibariyle Türkiye toplamı içerisinde varyansı oldukça yüksektir. Örneğin nüfusun % 3'ünü oluştururken toplam karasal alanın % 2.7'sine ormanlık alanların % 5.1'ine ve çayır-mera alanlarının ise % 1.3'üne sahip bulunmaktadır.

Şekil-3.5. Antalya'nın Türkiye İçerisindeki Yeri.

KAYNAK: Antalya Ticaret Borsası (ATB) ve Antalya Tarım Konseyi (ATAK)

Antalya, yapısal özelliği itibariyle uzun dönem geçmişinde ihracatı, ithalatından ciddi fazla olan bir konuma sahip olmuştur. Ancak son yıllarda bu dış ticaret fazlası giderek azalmaya başlamıştır. Nitekim 2016 yılında bu olumlu fark, oldukça daralmış durumdadır. Bu eğilimle Antalya'nın dış ticaret açığı verme durumu oluşabilecektir.

Antalya'nın ekonomik alandaki en önemli ayırıcı özelliklerinden biri, turizm sektöründeki kapasitesidir. Gerek Türkiye yatak kapasitesi içerisindeki %40'lık payı, gerek sezon uzunluğu itibariyle ortalamanın ciddi dışına düşen bir yapısı vardır.

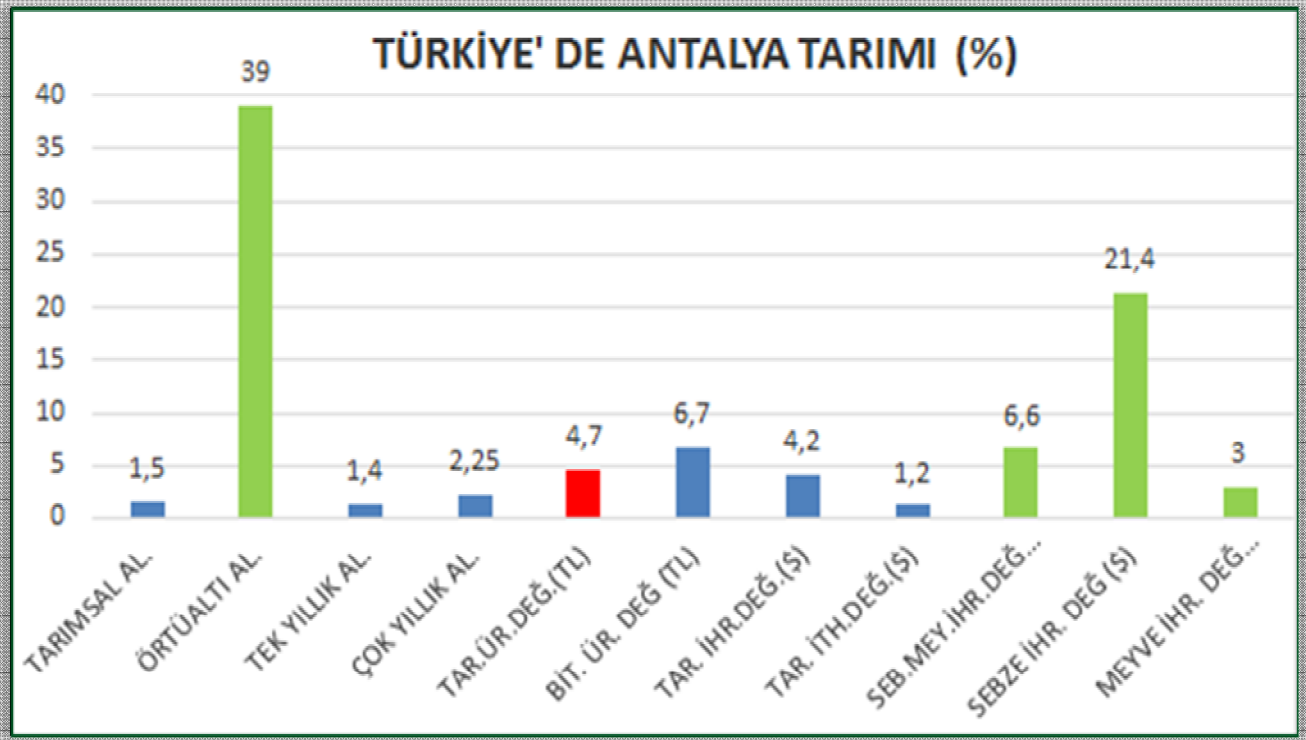
Sektörel açıdan ortalamanın dışına düşen bir diğer alan da örtüaltı üretimidir. Türkiye'nin % 40'na sahip sera kapasitesi ile hem yurtiçi talebi karşılamada hem de ihracat kapasitesinde öncü durumdadır.

Fiziki yapısı itibariyle Antalya'nın diğer 81 ilden temel ayırıcı özelliklerinden biri, kentin Kaş – Gazipaşa arasındaki mesafenin 650 km olmasıdır. Yani bir uçtan diğerine bu kadar mesafeye sahip başka bir ilimiz bulunmamaktadır. Diğer taraftan kentin enine derinliği ise yaklaşık 20 km gibi dar bir şeride sahiptir.

Antalya'nın tüm coğrafyasına ve kıır-kent ayırımı yapmaksızın tüm nüfusuna yayılma etkisine sahip tarımsal üretim ve ticaret yapısının Türkiye içindeki payı, Şekil 3.6. de özetlenmeye çalışılmıştır.

Temel göstergelerden 11 adediyle özetlenen bu pay, Antalya'nın tıpkı turizme olduğu gibi tarımsal üretim ve ticarete Türkiye ortalamasının dışında bir özelliği bulunmaktadır.

Şekil-3.6. Antalya Tarımının Türkiye'deki yeri.

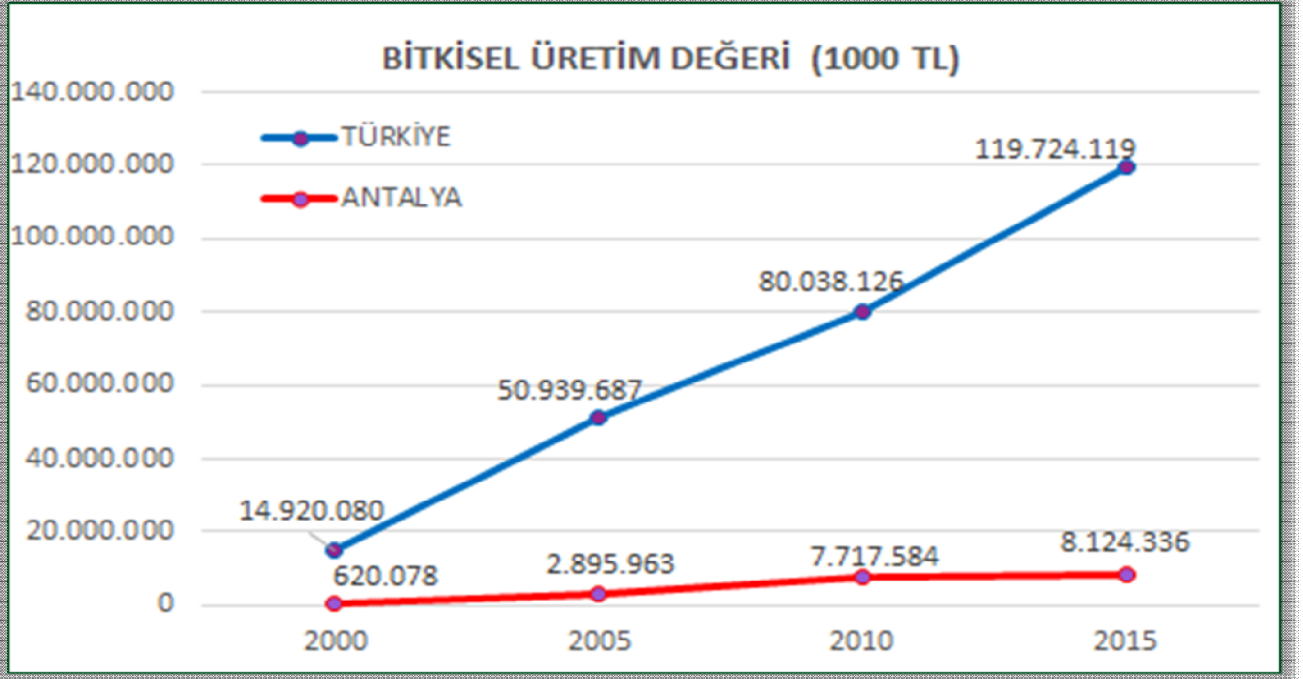

KAYNAK: ATB ve ATA

Bu göstergelere göre Antalya; toplam tarımsal alanların %1.5'na, örtüaltı alanların %39'una, tek yıllık üretim alanlarının %1.4'üne, çok yıllık üretim alanlarının %2.25'ine, toplam tarımsal üretim değerinin %4.7'sine, bitkisel üretim değerinin %6.7'sine, tarımsal ihracat değerinin %4.2'sine, ithalat değerinin %1.2'sine, yaş sebze/meyve ihracat değerinin %6.6'sına, yaş sebze ihracat değerinin %21.4'üne ve yaş meyve ihracat değerinin %3'üne sahip bulunmaktadır. Bu veriler her ne kadar 2016 yılına ait olsa da genel olarak yıldan yıla değişen nitelikte olmaması dolayısıyla çok yıllık olarak kullanılabilir yapıdadır.

Görüldüğü gibi özellikle örtüaltı sebze üretim ve ihracatında, diğer göstergelerdeki ortalama konumundan açık ara ileri bir düzeye sahip bulunmaktadır. Uzun bir geçmişe sahip olan Antalya örtüaltı üretimi, özellikle 1990'lı yıllarda küresel piyasalara açılma bakımından ciddi atılım göstermiştir. Zaten bu açılımın da etkisiyle yatırım ve üretim kapasitesi ciddi atılım göstermiştir.

Şekil-3.7. Bitkisel Üretim Değeri Eğilimi (bin TL)

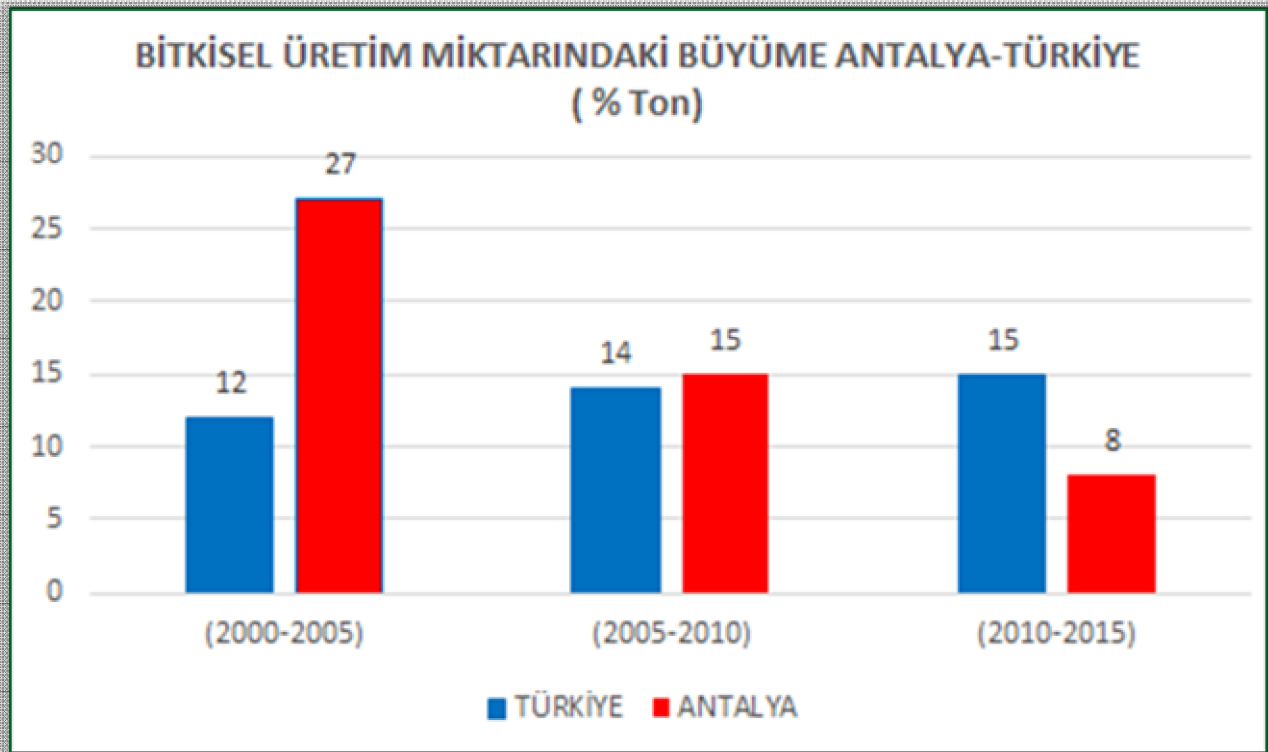
KAYNAK: ATB ve ATAK

Bitkisel üretim değeri konusunda Antalya, 2000 yılından bu yana Türkiye ortalamasını iki kata yaklaşan bir farkla geçen gelişme göstermiştir. Şekil 3.7’de bu gelişme gösterilmektedir. Buna göre 2000 yılında Türkiye bitkisel üretim değerinin yaklaşık %4’üne sahip olan Antalya, 2015 yılında bu oranı %7’ye yaklaştırmıştır. 2000-2015 dönemi büyümesine baktığımızda; 7 katlık Türkiye artışına karşılık, 12 katlık Antalya artışı ile bu oransal fark ortaya çıkmıştır. Yani 15 yılda Antalya, bitkisel üretim değeri artışında ülkemizin çok üzerinde performans göstermiştir. Bunun en önemli kaynağı ise bilindiği üzere ortalamanın çok üzerinde nitelikli ve teknik bitkisel üretim kapasitesi olmuştur. Antalya tarımındaki bitkisel üretim değeri artışının 2000-2008 dönemi için toplam değerlendirmesine baktığımızda 5’er yıllık alt dönemlerde hep aynı olmadığını görmekteyiz. Özellikle 2000-2005 döneminde gösterilen performans, takip eden 5 yılda hız kaybetmiş ve ülke ortalamasına yaklaşmış, son 5 yılda ise ülke ortalamasının altında bir performans gösterilmiştir. Nitekim bu eğilim bozulmasını üretim miktarındaki değişimlerde de görmekteyiz.

Şekil 3.8.'de bu kez üretim miktarları bakımından aynı dönemdeki eğilimi detaylı görmek mümkündür.

Beşer yıllık dönemlerdeki Türkiye-Antalya performans değişimleri, Antalya aleyhine işlemiştir.

Şekil-3.8. Bitkisel Üretim Miktarı Eğilimi (%)

KAYNAK: ATB ve ATA

İlk beş yılda ülkenin %12'lik bitkisel üretim miktarı büyümesine karşılık, Antalya %27'lik bir büyüme sağlamıştır.

İkinci beş yıllık dönemde Türkiye ve Antalya bitkisel üretim miktarı büyümesi, hem birbirine çok yaklaşmış hem de düşmüştür.

Üçüncü beş yılda ise bu kez %15 olan ülke büyümesinin yaklaşık yarısı kadar bir büyüme ile Antalya kötü bir performans göstermiştir.

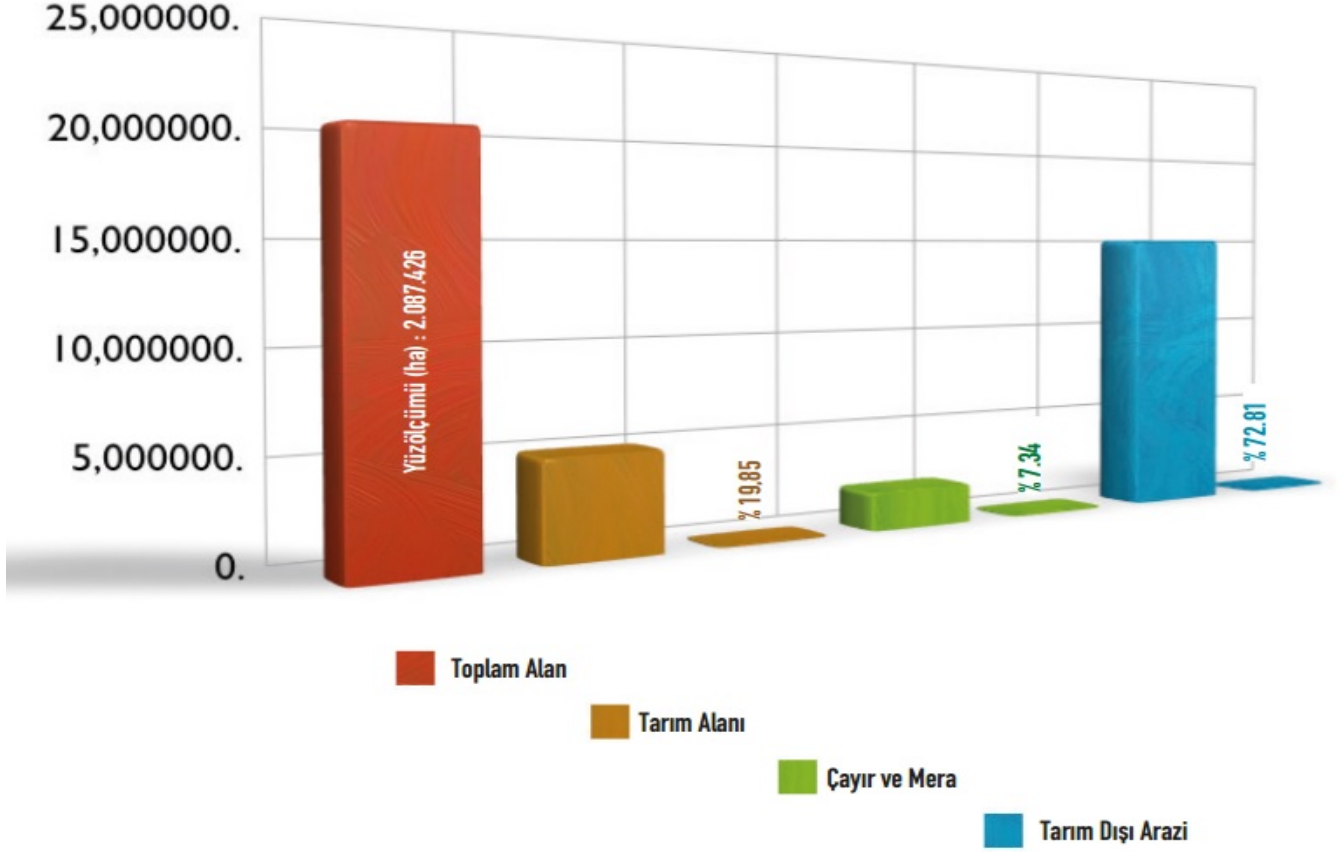
Tablo-3.1. Antalya'nın Tarımsal İhracat Eğilimi (USD)

ANTALYA / İHRACATÇI FİRMALARIN KANUNİ MERKEZLERİ BAZINDA SEKTÖR İHRACAT PERFORMANSI (USD)							
YILLAR	TOPLAM		TARIM		BİTKİSEL ÜRÜNLER		YAŞ MEYVE VE SEBZE
2005	553.330.644	40%	222.799.626	36%	199.947.877	28%	156.931.988
2006	631.139.447	40%	255.219.545	36%	224.439.502	29%	181.644.874
2007	655.952.775	56%	370.394.402	49%	324.686.150	39%	257.312.523
2008	890.737.239	45%	401.524.008	38%	334.903.831	33%	290.572.473
2009	813.558.805	55%	451.077.976	47%	382.134.187	42%	341.748.611
2010	886.967.619	53%	466.275.480	52%	456.845.056	45%	399.146.531
2011	1.008.749.999	48%	481.553.880	47%	469.458.708	40%	403.389.263
2012	1.057.553,000	46%	489.715,000	45%	476.657,000	38%	398.260,000
2013	1.175.240,000	44%	521.867,000	43%	507.141,000	36%	428.496,000
2014	1.099.625,491	46%	500.766,385	45%	489.386,149	37%	405.795,799
2015	1.005.536,921	43%	432.709,384	42%	423.931,179	35%	355.120,017
2015-7	617.303,548	46%	282.505,790	45%	278.273,550	37%	230.865,337
2016-7	550.218,027	41%	224.381,476	39%	212.915,676	31%	169.232,109

KAYNAK: BAİB ve ATB

Antalya İlinin toplam yüzölçümü 20.723.000 dekadır. Bu alanın ancak % 19,99'luk bölümü olan 4.143.255 dekarını Tarım Alanları, % 4,32 ile 896.102 dekarını Çayır-Mera, % 53,99 ile 11.189.084 dekarını Orman ve Fundalıklar ve % 21,69'luk oran ile 4.494.599 dekarını da Tarım dışı alanlar ve yerleşim alanları oluşturmaktadır.

Şekil-3.9. Antalya İli Genel Arazi Dağılımı

KAYNAK: Tarım İl Müdürlüğü

Antalya gerek coğrafi konumu ve özellikleri itibariyle, gerek kent fiziki konumu ve biçimi itibariyle, diğer illerimizden ayrıcalıklıdır. Mesela bir ucundan diğerine (Kaş – Gazipaşa) 650 km'dir. Bu uzunlukta başka bir ilimiz bulunmamaktadır. Bu boya karşılık eni ise ortalama 20 km ile dar bir genişliğe sahiptir. Bunun da önemli bir kesimi dağlık arazidir.

Antalya İlının genel arazi dağılımı ilçeler bazında ve detaylı olarak aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo-3.2. Antalya İli ve İlçeleri Arazi Dağılımı

GENEL ARAZİ DAĞILIMI (da)					
İLÇELER	TARIM ALANI	ÇAYIR-MER'A ALANI	ORMAN VE FUNDALIK	TARIM DIŞI ALAN	TOPLAM YÜZEY
MERKEZ	448.940	42.020	975.320	553.720	2.020.000
AKSEKİ	114.060	36.372	1.134.090	478	1.285.000
ALANYA	261.290	98.600	1.060.915	177.195	1.598.000
ELMALI	593.350	240.000	509.272	287.378	1.630.000
FİNİKE	71.010	10.520	507.310	64.160	653.000
GAZİPAŞA	165.150	114.760	613.820	27.270	921.000
GÜNDOĞMUŞ	105.915	64.620	492.120	680.345	1.343.000
İBRADI	13.630	17.200	460.595	750.575	1.242.000
KALE	53.500	500	313.455	6.545	374.000
KAŞ	225.360	19.500	1.147.800	474.340	1.867.000
KEMER	29.680	0	363.910	74.410	468.000
KORKUTELİ	1.014.650	58.000	906.672	551.678	2.531.000
KUMLUCA	170.000	77.760	576.300	395.940	1.220.000
MANAVGAT	423.360	106.950	1.496.625	210.065	2.237.000
SERİK	453.360	9.300	630.880	240.460	1.334.000
İL TOPLAMI	4.143.255	896.102	11.189.084	4.494.559	20.723.000
%	19,99	4,32	53,99	21,69	100

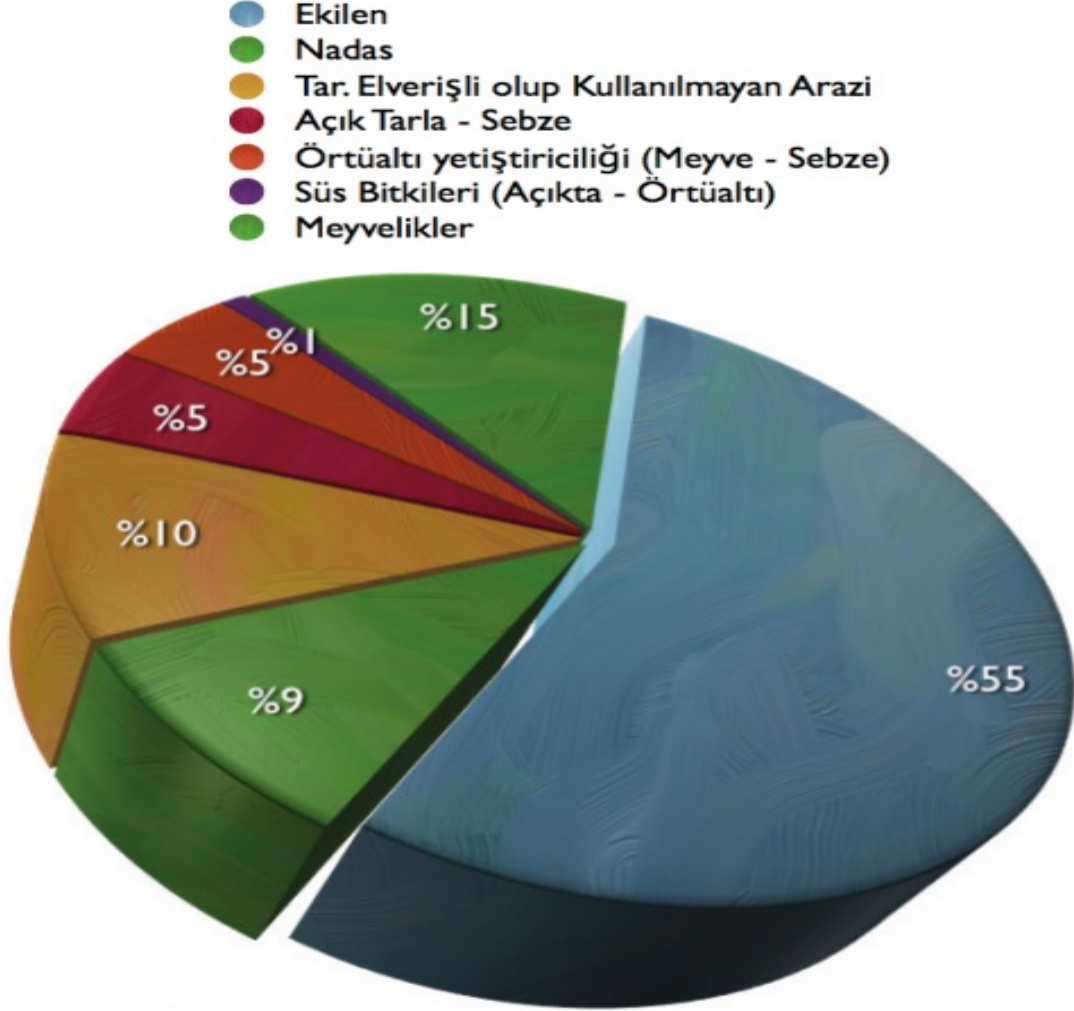
(Tarım İl Müdürlüğü)

Arazi büyüklüğü itibariyle Korkuteli ve Manavgat ilçeleri ilk iki sırayı almaktadır. Buna karşılık Kale ve Kemer ilçeleri ise son iki sırayı oluşturmaktadır.

İbradı ve Gündoğmuş ilçeleri ise toplam alanlarındaki tarım dışı alan büyüklüğü ile dikkat çekmektedir. Toplam arazilerinin yarısından fazlası tarım dışı konumundadır ve ortalama değerin çok üzerinde bulunmaktadır.

Antalya, tarımsal alanların özellikleri ve kullanımı itibariyle ciddi zenginliğe sahip bir kenttir. Her ne kadar son yıllardaki genel eğilime uygun olarak tarımın hem arazi kullanımı hem de üretim değeri itibariyle daraltıldığı bir dönem söz konusu olsa da Kent, sahip olduğu potansiyelini korumaya ve geliştirmeye önem vermelidir.

Şekil-3.10. Tarımsal Alanların Kullanımı.

KAYNAK: Tarım İl Müdürlüğü.

Antalya tarımsal alanının %55'ini ekilen olması ve nadas alanlarının hala ikinci en geniş alan olarak kalması ve meyveliklerin nispi düşük alan büyüklüğü, iyileştirilmesi gereken alan kompozisyonunun en önemli bölümlerini oluşturmaktadır.

Tarım arazisi büyüklüğü, il büyüklüğüne göre nispi düşük olan Antalya'nın tarım arazileri doğal olarak son derece kıymetli ve kısıtlı durumdadır. Buna bir de son yıllardaki tarımdan uzaklaştırılan arazi büyüklüğü de ilave edildiğinde karşımıza geriye kalan arazi itibariyle ne kadar kritik bir durumda olduğumuzu anlayabiliriz.

Tablo-3.3. Tarımsal İşletme Büyüklükleri ve Arazi Kullanımları

İşletme Büyüklüğü	İşletme Sayısı	Sayısal Oranı (%)	Arazi (da)	Toplam Araziye Oranı (%)	Ortalama İşletme Büyüklüğü (da)
1-49 da	59.888	84,4	1.014.186	50,5	17
50-99 da	9.136	13	605.304	30,1	66,2
100-499 da	1.837	2,6	361.790	18	197
500-999	9	0,01	4.663	0,2	518
1000 ve yukarısı	17	0,02	21.063	1,04	1.239
	70.888	100	2.007.206	100	

(Tarım İl Müdürlüğü)

Tablo-3.4. Üretim Değerlerine Göre Öncelikli Faaliyet Konuları

Bitkisel Üretim	Sebze Üretimi	% 60,35
	Meyve Üretimi	% 19,16
	Tarla Üretimi	% 10,98
	Kesme Çiçek Üretimi	% 2,19
Hayvansal Üretim		% 4,98
Su Ürünleri Üretimi		% 2,34
Toplam		100

(Tarım İl Müdürlüğü)

Antalya ilçelerindeki tarım alanlarının kullanım amaçlarına göre dağılımında dikkat çeken konulardan biri, toplam arazinin yaklaşık %10 nun nadas bırakılmasıdır. En büyük tarım alanına sahip Korkuteli İlçesinde çok büyük ölçüde açık tarla üretimi yapılmaktadır. Kullanım amaçları içerisinde bağcılık en az yeri işgal etmektedir. Daha sonra zeytincilik gelmektedir. Sebzeçilik ve süs bitkiciliği ise toplam alanın yaklaşık %10 nu kapsamaktadır.

Antalya, Türkiye tarımsal üretim değerinde yaklaşık %4 oranına sahipken bitkisel üretim değerinde ise %7'lik paya sahip bulunmaktadır. Bu temel göstergelere rağmen Antalya, tarımsal destekleme ödemelerinde bu payların yanına bile yaklaşmamaktadır.

Destekleme ödemelerinde Antalya'nın bu derece düşük kalmasının temel sebebi; ortalama tarımsal yapıdan ayrı bir tarımsal yapıya ve gereksinimlere sahip bulunmasıdır. Dolayısıyla ortalama tarımsal faaliyetler için tasarlanmış olan destekleme ödeme sistemi, Antalya'ya yeterince hitap edememektedir. Antalya üretici ve ticaret erbabı ise varlığını sürdürebilmek için ihtiyaç duyduğu finansmana ancak borçlanarak ulaşabilmektedir. Nitekim son 15 yılda Antalya'nın tarımsal kredi hacmi büyümesi Türkiye ortalamasının iki kat üzerinde olmuştur.

Tablo-3.5. Antalya Tarımsal Destekleme Ödemeleri

ANTALYA İLİ TARIMSAL DESTEKLEME ÖDEMELERİ															
TARIMSAL	2002 YILI	2003 YILI	2004 YILI	2005 YILI	2006 YILI	2007 YILI	2008 YILI	2009 YILI	2010 YILI	2011 YILI	2012 YILI	2013 YILI	2014 YILI	2015 YILI	2016 YILI
Alan Bazı	13.608.989	29.490.462	28.966.558	24.655.154	28.121.043	26.400.486	19.198.230	9.440.618	10.397.677	10.077.497	11.384.969	11.951.206	12.107.117	13.960.149	0
DGD	13.608.989	26.282.268	25.560.085	17.643.574	27.823.853	16.714.646	11.396.717								
Mazot		3.208.194	3.406.473	4.206.947		4.671.956	4.483.841	4.116.667	4.796.281	4.288.107	4.941.640	5.132.579	5.191.677	5.675.587	0
Enerji					297.190	2.210					0	0	0	0	0
Kimyevi G			2.804.633			3.401.769	3.317.672	5.317.381	5.378.510	5.275.914	5.889.972	6.028.235	6.250.087	6.912.442	0
Toprak A								3.795	94.349	68.164	80.851	79.359	71.469	63.378	0
Organik T								1.706	2.546	6.358	9.338	7.149	20.210	62.498	0
İyi Tarım								1.069	125.993	438.954	463.168	703.884	573.674	1.246.245	0
Kuraklık						1.609.905					0	0	0	0	0
Fark Öde	1.886.696	2.601.908	2.531.280	5.478.868	6.675.222	7.361.476	5.609.288	7.061.117	6.837.852	11.657.447	14.856.766	13.929.214	11.987.243	12.831.021	0
Kütlü Pan	1.886.696	2.577.255	2.501.379	4.005.357	3.011.725	3.592.756	3.204.754	2.613.849	3.907.849	9.111.068	11.981.083	11.583.544	9.206.353	10.771.774	0
Yağlık Ay		24.122	29.901	39.490	52.284	31.899	15.505	21.772	20.539	60.911	0	0	0	0	0
Kanola						1.034					0	0	0	0	0
Aspir						4.813	14.952	418	576	5.110	8.818	0	0	0	0
Dane Mıs			710.431	2.504.684	2.016.752	716.595	852.452	696.502	660.910	509.988	446.049	507.633	397.602	0	0
Soya Fası					358						0	0	0	0	0
Zeytinyağ		531		140							0	1.249	0	523	0
Hububat			723.450	1.106.171	1.714.222	1.657.482					0	0	0	0	0
Buğday								3.015.420	1.808.684	1.259.769	2.357.067	1.898.372	2.273.257	1.661.122	0
Nohut								109.757	99.308	157.814	0	0	0	0	0
Diğer Hul								447.448	304.394	401.865	0	0	0	0	0
Hayvancılık	856.229	969.307	3.240.354	6.007.424	7.876.026	6.495.776	13.847.707	10.615.741	14.972.823	23.402.272	32.073.904	42.959.138	46.789.029	48.730.799	2.963.078
Yem Bitki	166.915	352.205	598.486	504.293	2.311.757	868.264	3.221.129	1.310.679	1.058.496	1.294.523	1.927.330	3.207.646	3.211.372	3.034.879	0
Damızlık	29.790	44.340	115.160	34.027	35.401	163.338	81.255				0	0	0	0	0
Suni Tohum	1.927	3.958	57.436	40.363	849.200	692.785	1.053.614				0	0	0	0	0
Süt	657.598	554.799	1.109.745	1.830.540	2.467.989	2.789.895	4.994.365	2.667.729	4.515.934	1.707.153	5.347.539	7.019.871	6.602.598	7.451.410	0
Süt Deste											0	0	0	0	0
Ancılık								161.114	483.491	786.112	1.171.815	1.222.616	1.330.359	1.762.577	1.895.370
Ana An		986	50.971								0	0	0	0	0
An ve Ba				83.398	770.956	904.943	1.719.894				0	0	0	0	0
Su Ürünle		3.121	70.491	214.338	369.301	156.690	809.217	980.938	1.181.890	1.595.396	1.659.660	1.573.337	4.067.699	1.271.253	0
Tiftik											0	0	0	0	0
Büyükbaş								1.780.559	2.656.953	3.970.044	5.624.485	6.194.516	6.112.072	5.871.348	0
Buzağı		9.898	149.480	401.000	745.449	635.301	1.284.089	791.840	488.788	703.825	1.187.492	1.355.183	1.320.836	1.331.619	0
Besilik Er										661.558	0	0	0	0	0
Sağım Hir					80	80.532	417.100	40.200			0	0	0	0	0
Bambus A								396.792	1.360.225		3.012.733	3.594.094	4.308.259	4.773.288	0
Islah Am								1.955.842	2.877.514	4.408.469	6.413.692	8.952.133	10.584.587	12.909.628	0
Hastalıklı										185.458	517.721	604.996	1.007.814	1.262.539	9.699
Aşı Deste										299.526	614.359	0	0	0	0
Akredite										9.018	0	0	0	0	0
Biyolojik										235.308	227.256	1.131.602	2.199.304	3.306.882	0
Et-Besi			1.088.585	2.868.768							1.535.314	4.415.563	3.678.487	2.255.900	0
Hastalıklı				30.697	60.193	119.577					0	0	0	0	0
Hastalıklı						985					0	194.563	849.959	1.398.582	445.164
Hayvan K					17.260	77.914					0	0	0	0	0
Hayvan G										395.870	0	0	0	0	0
Gıda Güv						5.552					0	0	0	0	0
Süt Tozu										214.929	1.727.749	2.593.481	296.307	1.007.186	378.727
İpek Böce					248.440		267.044	530.049	349.533	514.798	501.872	381.111	610.744	548.550	0
Bombus										1.944.030	0	0	0	0	0
Süt Desteği 2011 yılı ürünü										4.476.256	0	0	0	0	0
Gen Kaynakları											604.887	518.425	608.632	459.987	234.118
Sürü Yöneticisi İstihdamı Desteği														85.170	0
Kırsal Kal	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8.195.226	6.024.985	8.024.406	4.496.335	5.097.031	1.866.164
Diğer Tar	0	0	0	38.591	187.100	589.252	1.563.351	945.703	1.267.226	1.252.037	1.409.839	1.527.314	1.422.735	2.334.448	0
Çiftlik Mu											0	0	6.764	60.872	0
Tarımsal										145.290	0	0	201.602	1.014.425	0
Sertifika			38.591	187.100	589.252	1.563.351					0	0	0	0	0
Sertifika								96.399	70.606	126.877	146.459	200.478	216.576	255.674	0
Sertifika											87.162	184.917	16.497	0	0
Sertifika								849.304	1.196.621	979.869	851.149	589.066	644.359	807.011	0
Tarım Sigortaları											0	0	0	0	0
Ar-Ge Destekleri											105.030	91.332	336.936	196.467	0
Tarım Danışmanlığı											220.039	461.521	0	0	0
TOPLAM	16.351.915	33.061.677	34.738.192	36.180.037	42.859.391	40.846.990	40.218.576	28.063.179	33.475.578	54.584.479	65.750.464	78.391.278	76.802.459	82.953.448	4.829.242

KAYNAK: Gıda, Tarım ve HAYVANCILIK Bakanlığı

4. Antalya Ticaret Borsası

4.1. Kuruluş ve Tarihçe

Borsamız 30.Nisan.1302 tarihli Borsalar Nizamnamesine göre; geçici encümen azaları olan Ak Hüseyin Bey, Ahmet Muhtar Bey, Hacı Kadir Bey, Tacettin Bey, Hacı İstavri Bey ve Komiser Salih Zeki Bey idaresinde 23.06.1920 tarihinde kurulmuş, ilk toplantısını 02.07.1920 tarihinde yaparak çalışmalarına **ANTALYA TİCARET ve ZAHİRE BORSASI** olarak başlamıştır.

Hükümet caddesinde küçük bir binada çalışmalarına başlayan Borsaya ürününü getiren müstahsiller daha çok Ekşili Bahçe, Bir Kapılı Han ve Kışlahan'da ürününü bekletirler ve Borsada müzayedeye çıkarırlardı. Müzayedeye çıkarılan ürünler simsarlar tarafından müstahsil ve tacirin hazır olduğu salonda açık ihale ile satılırdı.

Borsamız Kuruluş tarihi itibariyle ülkemizin en eski üçüncü Borsası olup, göller bölgesinin en gelişmiş borsası olarak görevini sürdürmektedir.

Borsamız 1924 yılında 655 sayılı Kanuna, 25.Nisan.1944 tarihinde 4355 sayılı Kanuna, 08.Mart.1950 tarihinde 5590 sayılı Kanuna intibak olunmuş ve **ANTALYA TİCARET BORSASI** unvanı kazanmıştır, 24.Aralık.1981 tarihinde 2567 sayılı Kanuna intibak olunmuştur.

Antalya Ticaret Borsası'nın ilk Bütçesi **1920 yılında 6.260 TL**. Umumi Gelire karşılık, **2.960 TL**. Umumi Masraf tespit edilmiştir.

Borsamızın **2010 Yılı Bütçesi ise 1.855.000- TL,**

2011 Yılı Bütçesi ise 2.150.000- TL,

2012 Yılı Bütçesi ise 2.250.000- TL,

2013 Yılı Bütçesi ise 2.475.000- TL,

2014 Yılı Bütçesi ise 2.475.000-TL,

2015 Yılı Bütçesi ise 2.722.500-TL,

2016 Yılı Bütçesi ise 2.800.000 -TL olarak tespit edilmiştir.

Kuruluşunda 45 üyesi bulunan Borsamız üye sayısı hayatın paralelinde devamlı artış göstermiştir.

Antalya Ticaret Borsası Aktif Üye Sayısı	
2010	774
2011	914
2012	900
2013	999
2014	1051
2015	1024
2016	1040

 ANTALYA TİCARET BORSASI 2016 YILI EKONOMİK RAPORU	06/10/2018	
	Ver:1.0	53 / 60

4.2. Temsil, İmza Yetkisi ve Ehliyet

Borsaları protokolde Meclis Başkanı veya başkanın görevlendireceği bir meclis üyesi temsil eder.

Borsanın hukuki temsilcisi Yönetim Kurulu Başkanındır.

Borsa adına düzenlenen taahhütname, sözleşme ve vekaletname gibi borsayı hukuken bağlayan belgeleri Yönetim Kurulu Başkanı veya başkan vekiliyle diğer birkaç üyenin birlikte imzalaması gerekir.

Borsaların taşınmaz mal alması, satması, rehin, ifraz ve tevhid ettirmesi ve yapı yapması, ödünç para alması ve bağışta bulunabilmesi için meclislerinin kararı gereklidir.

4.3. Borsa Komiseri

Ticaret borsalarında ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tâbi, Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca atanan ve maaş ve özlük hakları ilgili bakanlık tarafından ödenen Borsa Komiseri bulunur.

Borsa Komiseri borsalardaki günlük alım, satım işlerini ve fiyat hareketlerini takip, borsanın her türlü kayıtlarını ve borsada aracılık yapanların muamele ve defterlerini, alım satımların borsaya tescil edilip edilmediğini tespit amacıyla, borsa konusu maddelerin alım ve satımını yapanların her türlü defter ve kayıtlarını denetler.

Borsa komiserleri borsa meslek komiteleri, meclis ve yönetim kurulu toplantılarına müşahit olarak katılırlar.

4.4. Gelir Kaynakları

Borsamız Gelir Kaynakları şöyledir.

- A) Borsaya kayıt ücretleri ile üyelerimizden alınan yıllık aidatlar,
- B) Borsaya tescil olunan muamelelerden alınan tescil ücretleri,
- C) Borsamızca yapılan diğer hizmetler karşılığı alınan ücretler,
 - Fatura tasdik ücreti,
 - Eksperlik ücreti,
 - Komisyoncu, ajan ve simsar sıfatıyla alınan nispi ücretler,
 - Borsaya konu alıcı ve satıcının ihtilâfı halinde alınan hakem ücretleridir,
- D) Kira gelirleri (gayrimenkul)
- E) Mevduat faizleri,
- F) Hisse senetleri temettüleri.

	ANTALYA TİCARET BORSASI 2016 YILI EKONOMİK RAPORU		06/10/2018
			Ver:1.0 54 / 60

4.5. Yayın Faaliyetleri

Borsada muamele gören maddeler günlük, haftalık, aylık, yıllık bültenler vasıtasıyla diğer borsalar ve ilgili kuruluşlara gönderilmektedir.

Ayrıca diğer kişi ve kuruluşlarca yayımlanan Kanun-Tüzük, Yönetmelikler üyelerimize bildirilmekte ve üyelerimizin istekleri doğrultusunda kendilerine müşavirlik hizmetleri verilmektedir.

İzmir Ticaret Borsasında işlem gören pamuk fiyatları günlük olarak alınıp, ilgili üyelerimize bildirilmektedir.

İki aylık sürelerle yayınladığımız Borsanomi Dergisi hem tüm üyelerimize ve üst kurulumuza, hem de protokol ve kütüphaneler başta olmak üzere ilgili kamuoyuna dağıtılmaktadır.

4.6. Borsa Tescilleri

T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın onaylarıyla borsalarda işlem gören maddeler "Ticaret Borsalarına kote edilen maddeler" olarak 241 ürün borsalarda işlem görmektedir.

Borsalara dahil maddelerin en az miktarları üzerinde yapılan alım-satım işlemlerinin borsalarda tescili zorunludur.

Borsamız yasadan kaynaklanan bu görevlerini yerine getirirken tarım ve hayvancılık sektörlerinde üretici, tacir ve tüketicilerin hak ve menfaatlerini korumakta, haksız rekabetin önlenmesini sağlamakta ve vergi ziyanın önüne geçilmesine yardımcı olmaktadır.

Bir maddenin borsaya dahil edilebilmesi için aranan özellikleri genel olarak şöyle sıralanabilir:

- O yörede ürünün önemli miktarda üretilmesi veya ithalat-ihracatının yapılması,
- Standartlarının veya tiplerinin tespit edilmiş olması, veya numune ile temsil edilebilmesi,
- Stoklamaya elverişli olması ve çabuk bozulan mallardan olmaması,
- Alınıp satılabilecek asgari miktarının günün şartlarına göre belirlenmiş olması,

Borsa meclisinin; o maddeyle ilgili tescil kararı olması, Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca onaylanması,

	ANTALYA TİCARET BORSASI 2016 YILI EKONOMİK RAPORU		06/10/2018
			Ver:1.0 55 / 60

4.7. Ticaret Borsaları Kotasyonuna Dahil Maddeler (Ana Grup İtibariyle)

Hububat ve Hububat Mamulleri,
Bakliyat,
Yağlı Tohumlar,
Küspeler,
Nebati Yağlar,
Bitkisel ve Hayvani Yağlar,
Bitkisel ve Hayvansal Gıda Maddeleri,
Kuru ve Yaş Meyveler,
Orman Mahsulleri,
Tekstil Hammaddeleri,
Canlı Hayvanlar,
Deriler,
Çeşitli Maddelerdir.

Antalya Ticaret Borsası, kendi kapsama alanında anlamlı yoğunlaşmaya sahip ana grupları, gerekli prosedürleri yerine getirerek, kotasyonuna dahil etmiştir. Diğer taraftan bu türden kotasyon listeleri statik yapıları değildir. Bölgenin ve sektörün zaman içerisindeki gelişimine paralel olarak bu listelerde değişimler veya güncelleştirmeler yapılagelmektedir.

Sanayi Ve Ticaret Bakanlığı'nın 02/12/1988 tarih ve 1988/789 sayılı onayıyla 01/03/1989 tarihinden itibaren yürürlüğe konulan Borsa Kotasyonuna Dahil Maddeler, güncelleştirilmiş haliyle aşağıda verilmektedir:

	ANTALYA TİCARET BORSASI 2016 YILI EKONOMİK RAPORU		06/10/2018 Ver:1.0		56 / 60
---	--	--	-----------------------	--	---------

Tablo-4.1. ATB Kapsamındaki Maddeleri Gösterir Kotasyon Cetveli

Maddenin Adı	En az Miktar	Maddenin Adı	En az miktar”
I)HUBUBAT		VII) ÇEŞİTLİ GIDA MADDELERİ	
Arpa	100 Kg	A)Bitkisel Gıda Maddeleri	
Buğday	100 Kg	Tahin	100 Kg
Çavdar	100 Kg	Kanola	500 Kg
Çeltik	100 Kg	Pekmez (üzüm-harnup)	150 Kg
Mısır	100 Kg	Patates	200 Kg
Pirinç	100 Kg	Sarımsak	200 Kg
Yulaf	100 Kg	Kabak	200 Kg
II) HUBUBAT MAMULLERİ		Mantar	500 Kg
Buğday Kepeği	100 Kg	B) Hayvansal Gıda Maddeleri	
Buğday Unu	144 Kg	Büyük Baş Hayvan Etleri	25 Kg
Bulgur	100 Kg	Küçük Baş Hayvan Etleri	16 Kg
III) BAKLIYAT		Peynir	16 Kg
Burçak	100 Kg	Bal	100 Kg
Kuru Börülce	100 Kg	Yumurta	500 Adet
Kuru Fasulye	100 Kg	Sade yağ	85 Kg
Mercimek	100 Kg	Tere yağ	85 Kg
Nohut	100 Kg	Canlı Tavuk ve Piliç	250 Adet
IV) YAĞLI TOHUMLAR		Tavuk ve Piliç Eti	50 kg
Anason	100 Kg	Peynir (Beyaz-Tulum-Kaşar)	100 Kg
Ay Çiçeği	100 Kg	Yoğurt	100 Kg
Pamuk Çekirdeği (Çiğit)	500 Kg	Hindi Eti	100 Kg
Soya Fasulyesi	200 Kg	VIII) KURU VE YAŞ MEYVELER	
Susam	100 Kg	A) Kuru Meyveler	
Yer Fıstığı	100 Kg	Keçi Boynuzu (Harnup)	100 Kg
V) KÜSPELER		B) Yaş Meyveler	
Soya Küspesi	500 Kg	Altıntop	500 Kg
Pamuk Çekirdeği Küspesi	500 Kg	Limon	500 Kg
Ay Çiçeği Küspesi	500 Kg	Mandarin	500 Kg
VI) NEBATİ YEMEKLİK YAĞLAR		Portakal	500 Kg
Ay Çiçeği Yağı	50 Kg	Nar	500 Kg
Pamuk Yağı	50 Kg	XII) SU ÜRÜNLERİ	
Soya Yağı	50 Kg	Balık (Deniz ve Çiftlik)	50 Kg
Zeytin Yağı	50 Kg	Kerevit	50 Kg
Nebati Margariner	50 Kg	Ceviz	100 Kg
IX) TEKSTİL HAMMADDELERİ		XIII) ORMAN MAHSULLERİ	
İpek Kozası	5 Kg	Defne Yapağı	500 Kg
Pamuk (Mahlıç)	50 Kg	Kekik (Kekik Otu)	300 Kg
Çekirdekli Pamuk (Kütlü)	100 Kg	Adaçayı	300 Kg
Pamuk İpliği	500 Kg	İhlamur	50 Kg
Yapağı	25 Kg	Kavak	1000 Kg
X) KASAPLIK CANLI HAYVANLAR		XI) HAM DERİLER	
A) Büyük Baş Canlı Hayvanlar	50 Kg	Büyük Baş Hayvan Derileri	50 Adet
B) Küçükbaş Canlı Hayvanlar	15 Kg	Küçük Baş Hayvan Derileri	3 Adet

4.8. Borsanın İşlem Hacmi

Borsanın 2015-2016 yılları arasındaki işlem hacimleri ve yıllık gelişmeleri aşağıda verilmiştir:

Tablo-4.2. ATB Tescil ve İşlem Hacmi Cetveli

MADDELER	2015		2016	
	MİKTAR (kg)	TUTAR (TL)	MİKTAR (kg)	TUTAR (TL)
HUBUBAT	230.472.626,27	183.372.106,70	203.989.093,50	131.752.597,32
HUBUBAT MAMÜLLERİ	797.706,00	940.973,55	1.050.811,00	1.138.560,49
BAKLİYAT	3.890.408,60	12.814.080,35	4.879.962,97	14.170.115,12
YAĞLI TOHUMLAR	2.969.224,20	8.999.844,10	1.882.875,10	11.490.850,21
BİTKİSEL YAĞLAR	6.312.429,75	11.467.337,68	2.163.738,10	6.742.097,88
MARGARİN			272,00	1.225,00
KÜSPELER	4.777.460,00	3.668.308,39	7.077.327,00	5.382.458,00
HAYVANSAL YAĞLAR	814.056,41	15.001.442,52	898.360,20	16.932.400,69
YAŞ SEBZELER	296.925.719,05	270.880.381,15	251.279.971,63	214.964.890,32
HAYVANSAL GIDA MADDELERİ	218.135.496,77	322.036.449,58	163.187.580,51	255.454.686,96
KURU MEYVELER	8.849.709,00	15.775.422,66	13.840.779,00	18.539.186,56
YAŞ MEYVELER	241.517.327,99	269.182.367,01	289.802.514,83	300.597.700,16
MEYVE ÇEKİRDEKLERİ	491.120,00	922.461,80	612.050,00	1.043.035,00
ORMAN MAHSULLERİ	14.326.564,16	31.144.560,84	17.762.165,92	32.198.437,29
TEKSTİL HAMMADDELERİ	22.770.676,00	55.394.464,72	26.477.641,00	87.834.095,13
KASAPLIK CANLI HAYVANLAR	59.624,78	88.981.270,45	36.887,00	66.355.753,83
BÜYÜKBAŞ HAYVAN ETLERİ	4.470.007,11	103.462.097,39	4.115.043,88	99.451.531,38
KÜÇÜBAŞ HAYVAN ETLERİ	648.808,34	14.620.346,87	838.850,50	19.730.787,08
KANATLI HAYVAN ETLERİ	549.113,54	3.916.107,49	1.922.418,22	11.563.793,93
SU ÜRÜNLERİ	1.054.290,69	13.140.434,03	800.092,94	10.733.356,16
ÇEŞİTLİ MADDELER	172.490.648,95	38.821.145,51	155.698.658,77	41.400.622,92
KASAPLIK HAMDERİLER	506.017,00	2.135.508,11	488.121,00	1.866.154,49
TOPLAM	1.232.829.034,60	1.466.677.110,90	1.148.805.215,08	1.349.344.335,92

	ANTALYA TİCARET BORSASI 2016 YILI EKONOMİK RAPORU		06/10/2018
			Ver:1.0 58 / 60

4.9. Yönetmel Proje ve Ar-Ge Faaliyetleri

Antalya Ticaret Borsası Yönetimi ve Meclisi olarak geçtiğimiz yıl yaptığımız çalışmalara bakacak olursak bunları girişimler, toplantılar, projelerimiz ve etkinliklerimiz olarak gruplandırabiliriz.

Başlıca projelerimiz;

- Organize Tarım Bölgeleri,
- Ürün İhtisas Borsaları,
- Canlı Hayvan Borsası,
- Finike Portakalının Markalaşması,
- ISO 9001 kalite Belgesi ve Akreditasyon çalışmaları.
- Zeytinpark
- 7.YÖREX
- Antalya Buğday'ını Arıyor Projesi
- Korkuteli Karyagdı Armudu ve Antalya Tavşan Yüreği Coğrafi İşaret tescil çalışmaları
- Keçiboynuzu (Harnup) Pekmezi Standart Çalışmaları
- Sektörel Analiz Toplantısı: Süt
- Türkiye Cumhuriyeti - Rusya Federasyonu krizinin Antalya Tarım Sektörüne Etkileri ve Sorunların Çözümüne Yönelik Talepler Raporu
- Çiçek Festivali
- Çiçek Açıan Şehirler Projesi
- EXPO2016

Başlıca etkinliklerimiz ise; Growtech Tarım Fuarı, Çiçek Festivali, Mantar Festivali, Kentimize gelecek doğal gaz şirketine ortaklığımız, yapılmakta olan kalıntı laboratuvarına verdiğimiz destek, Akdeniz Üniversitesinde düzenlenen 7. Tarla Bitkileri Kongresi ve Bölgesel Borsalar toplantısını sayabiliriz. Bu dönemde Antalya Tarım Konseyi (ATAK) icra komitesi başkanı başkanımız Ali ÇANDIR olmuştur.

	ANTALYA TİCARET BORSASI 2016 YILI EKONOMİK RAPORU		06/10/2018 Ver:1.0 59 / 60	
---	--	--	-------------------------------	--

4.10. Sosyal ve Kültürel Etkinlikler

1. ANTALYA TİCARET BORSASI SEMT POLİKLİNİĞİ

3,500 m² alanda kurulu Semt Polikliniği 25.05.2000 tarihinde Sağlık Bakanı Osman DURMUŞ tarafından açılmıştır.

Borsamız tarafından armağan edilen bir ambulans acil servis hizmetinde kullanılmaktadır. Genel cerrahi, Ortopedi, Kadın doğum, Göz, Üroloji, Çocuk, Cildiye, Kulak-Burun-Boğaz, Fizik Tedavi, Diş, Röntgen, Ultrason poliklinik hizmetleri verilmektedir.

2. ANTALYA TİCARET BORSASI ANADOLU TİCARET ve TİCARET MESLEK LİSESİ

8.500 m² alanda kurulu 40 derslikli lise, 13.10.1997 tarihinde Sn.Cumhurbaşkanı Süleyman DEMİREL'in huzurlarıyla açılmış ve 1997-98 yılında eğitime başlamış, 30 derslik ve 7 bilgisayar laboratuvarıyla, 17 bilgisayar destekli eğitim verilmektedir. Anadolu Ticaret ve Ticaret Meslek Lisesinde 2015 yılında 1507 öğrenci eğitim görmektedir. Her iki lisede 121 öğretmen görev yapmaktadır.

5. 2017 Yılı Hedefleri ve Planları

Antalya Ticaret Borsası, 2016 yılında özellikle Rusya krizinin etkisiyle Türkiye ve sektör ortalamalarının altında bir performans göstermiştir. Bunun sonucunda işlem gören miktarda ve hacimde yaklaşık %8'lik bir kayıp yaşamıştır.

Yaşadığımız zorlukların sebepleri salt dış kaynaklı olmamış, onun etkilerini artıran kendi darboğazlarımız da bu olumsuzluklarda ciddi etkili olmuştur. Keza dış ticaretimiz de ciddi boyutlarda daralmıştır. Bu sürede tek olumlu gelişme yükselmeyen enflasyon olmuştur. Zira, dolarize olmuş ekonomimizdeki değerli TL, enflasyonist baskıyı engelleyen bir güç olmuştur.

Reel faizlerimizin OECD ülkelerinin en yükseği olması, sıcak para girişleri itibariyle hala ciddi bir cazibe kaynağı oluşturmaktadır. Ancak iç ve dış pek çok etkiyle oluşan bu değerli TL düzeyinin ilelebet sürdürülme olanağı bulunmamaktadır.

Borsa yönetimi olarak bir yıllık faaliyetimizin temel dayanağı olan katılımcı ve paylaşımcı anlayış ve birlikte hareket ederek sinerji üretme gayretimizin bir uygulamasını, çalışma grupları organizasyonu ile gerçekleştirmeye çalıştık. Bu uygulamanın ilk ürünlerini de aynı yıl içerisinde almayı başardık.

2016 yılında da giderek artan bir yoğunlukta bu çalışma grupları organizasyonunu geliştirmeye devam ettik. Böylece ekip çalışması alışkanlığını Borsa faaliyetleri geneline yaymaya çalıştık.

	ANTALYA TİCARET BORSASI 2016 YILI EKONOMİK RAPORU		06/10/2018
			Ver:1.0 60 / 60

Borsa yönetimi olarak 2006 yılında ilk örneklerini verdiğimiz sektör araştırmalarını ve eğitim çalışmalarını, 2017 yılında geliştirerek devam ettirme planlarına sahibiz.

Tarım ve tarımsal ticaretin en yoğun sektörlerini oluşturan yaş meyve ve sebze, mısır başta olmak üzere hububat, örtü altı üretim, süs bitkileri üretimi ve mantar üretimi sektörleriyle ilgili sorunları tespit etme ve çözüm önerileri hazırlama planları öncelikli konular olacaktır.

Tarım ve tarımsal ticarete standardizasyon, organizasyon ve planlama çalışmalarının projelendirilmesi önemini koruyacaktır.

Borsamız ilgi alanlarına yönelik sektörel araştırmalar için ortak çalışmalar yapılması ile ilgili planlarımız güncelliğini korumaya devam edecektir.

Borsamızın kurumsal düzeyde sahip olduğu ISO:9000 Kalite Yönetim Sistemi belgesi ile AB Akreditasyon belgesi gereklerini yerine getirmeye devam edecektir.

Sonuç ve Değerlendirme

Bu Raporda, 2016 yılı ekonomik gelişmelerinin bir zaman serisi algılayışı ile değerlendirilmesi yapılmaya çalışılmıştır.

Yapılan tespit ve değerlendirmelerin Borsamız faaliyetlerine yansımaları sayısal olarak farklı boyutlarda ve detayda gösterilmeye çalışılmıştır.

2016 yılı genel olarak Borsamız faaliyetleri bakımından, zorlu uluslararası ilişkiler ve daralan uluslararası ticaret koşulları altında geçmiştir. Bu dönemde yoğunlaştığımız ana konu, direncimizi artırmak üzerine kurgulanmıştır.